

MAIJU LASSILA

MIMMI PAAVALIINA

4-näytöksinen näytelmä

KUSTANNUSLIIKE ARVI A. KARISTO, HÄMEENLINNA

MIMMI PAAVALIINA

4-NÄYTÖKSINEN HUVINÄYTELMÄ

KIRJOITTANUT

MAIJU LASSILA

Algotin Antola

KUSTANTAJA

ARVI A. KARISTO, HÄMEENLINNA

.....

Eesitysoikeus saadaan seuranäyttämöille lunastamalla kustantajalta 8 kpl. kirjaa 12 markalla.

.....

HENKILÖT:

Mimmi Paavaliina, neitsyt.

Kriitliisa, Mimmi Paavaliinan tytär, $1\frac{1}{2}$ -vuotias,

Ipu " " poika, 4- "

Emstiina " " tytär, 8- "

Efreitti " " poika, 12- "

Liinu " " tytär, 17- "

Jaferi " " poika, 19- "

Juho Kapine, isäntämies.

Katriina, Kapineen vaimo.

Nysse, Kapineen poika.

Lomstiina, eukko.

Pekka Hakseli, isäntämies.

Kunstinki, rovasti.

Pilatus, lukkari.

Hinkka, nuorukainen.

Nellu, neitonen.

Tyttöjä ja poikia.

Ensimmäinen näytös.

(Kapineen tupa. Katriina ja Lomstiina neulomassa.)

KATRIINA

(*Puhetta jatkaen.*) Ja sillä lailla se sitten jäi . . . Yritti jo, mutta sitten katkesi.

LOMSTIINA

(*Neuloen.*) Niin! . . . Niinhän se on . . . (*Kuin luetellen.*) Tulee! . . . On! . . . Elää! . . . Mutta kunhan lopulta kuntoon käy.

KATRIINA

Ja sehän se sisar-vainaan testamentti on pahin . . . Minä sitä jo tehdessä pyysin toisin, mutta ei . . . Se vaan tuijasi . . . Niinpäin tuijasi.

LOMSTIINA

(*Tankaten.*) Jus-tiisa! . . . Tuijasi . . .

KATRIINA

Kirjoitti testamentin niin, että sitten kun on perintö korkoineen kasvanut viideksikymmeneksituhanneksi, niin

vasta sitten... (*Nyökäys.*) Ja niin että tää meidän Nysse perii jos on silloin naimisissa, mutta jos ei, niin sitten hän tai toisen sisaren tytär Nellu, kumpi ennemmin joutuu naimisiin. (*Huokailee syvään.*) Jaa-ah... jaa-ah! sitä sisar-vainajaa!... Tahtoi vaan kaikitenkin sille Nellulle kaikki, mutta... sitte toki saatiin suostumaan siihen, että kirjoitti niin... (*Nyökäys.*) Niin että jos on jo Nysse silloin naimisissa, niin perii, mutta muuten saattaa mennä Nellulle.

LOMSTIINA

(*Kuin harmistuneena testamentin tekijään.*) Osasipaan!
... (*Tankaten.*) O-sa-si-paan!

KATRIINA

(*Kuin huokaillen, toistaen.*) O-sa-si!... Kun neuvoivat ja yllyttivät Nellun hyväksi, niin (*nyökäys*) osasi... Uskoi ja uskoivat, että ei se kuitenkaan meidän Nysse... (*nyökäys*) niinkuin saa morsianta ja... (*huokaus*) sillä lailla sitten, että jää perintö Nellulle... (*Surullisena.*) Jaa-ah... Jaa-ah!

LOMSTIINA

(*Katriinan huokailun jälkeen.*) Jaa-ah... jaa-ah... jaa-ah!

KATRIINA

(*Jatkaa kertoen, yhä neuloen.*) Ja nyt on sitten perintö jo viisikymmentätuhatta ja... Nellu justiisa — näinä päivinä menossa rippikouluun... rippikoulu kun justiisa alkaa... ja... (*Kapine saapuu kamarista, ottaa tuvan hyllylaudalta tupakkalaatikon ja ryhtyy panemaan tupakkaa.*)

LOMSTIINA

(*Tarttuu kuin puolustaen.*) Niin . . . Alkaa . . . (*Hartaasti tankaten.*) Al-kaa!

KATRIINA

(*Jatkaa omaansa*) . . . alkaa ja . . . Ripille se kun keran pääsee, niin . . . (*Huokaus.*) Silloin sillä on jo mies, sillä . . . (*Harmista, kuin halveksuen, sana sanalta tankaten.*) Ne — tään — ajan — naiset! (*Alkaa tankkaavammin.*) Ne — tään ajan — naiset! . . . Ennen aikaan tuota, minun nuoruudessani, maltettiin miestä odottaa . . . Ei vielä hätäilty ja vanhanpiian vaivoja valitettu, vaikka jo hampaat suussa vanhuuttaan irti lotisivat, mutta ne tään ajan naiset! . . . (*Kumarrus.*) Eivät malta edes suutaan pyyhkiä viimeisestä tuttimaidosta pyyhinrievulla, vaan pyyhkivät sen suorastaan miehen partaan!

LOMSTIINA

(*Hyvin myöntävästi.*) I-han . . . Par-taan . . . Justiisa miehen partaan pyyhkivät tään ajan naiset viimeiset tuttimaidot huulestaan. (*Halveksuen.*) Tuokin nyt Nellu! (*Neuloo.*)

KAPINE

(*Tupakkaa pannen, väliin.*) Ka . . . Se on rakkaudenkometiia kiireellinen.

KATRIINA

(*Menee asiaan, yhä neuloen.*) Niin . . . Ja nyt, niinkuin sanoin, niin se on täpärällä . . . Testamentin viisikymmentä tuhatta . . . (*Huokaus.*) Jaa-ah! . . . Sillä vaikka sitä on yritettykin, niin se vaan ei luonnista . . . Sille kun on niin vaikea Nysse-rukalle saada sopivaa paria, kun ih-

miset pitävät sitä (*nyökäys, kuin torjuva*) heikkomielisenä . . . Ei kukaan ota. (*Nyökäys, neuloo.*)

LOMSTIINA

(*Varmasti.*) Ot-taa! . . . Mimmi Paavaliina ottaa . . . Vikuroi, mutta . . . ot-taa! (*Nyökäys.*)

KAPINE

(*Tupakkaa pannen.*) Jaa . . . Se tää muori tässä puhui, siitä . . . Että Lomstiinalla todellakin olisi nyt tälle meidän Nysselle niinkuin morsian tarjona.

LOMSTIINA

(*Varmasti.*) Ihan justiisa . . . Justiisa puhuimme tässä.

KAPINE

(*Tupakoi.*) Taitaa olla laatuihminen? . . . Vaikka kohta perillisiä jo onkin? (*Panee tupakkalaatikon hyllylle takaisin.*)

KATRIINA

(*Torjuen.*) Antaisipa nuo perilliset nyt olla! . . . Kunnan vain selvenisi Nysse . . . sen testamentin suhteen.

LOMSTIINA

La-atu! . . . Laatuihminen . . . On elänyt . . . Kulku-kauppaa sanoo välitöikseen . . . (*Nyökäys, alkaa kertoa.*) Tuli! . . . Siitä on kaksi viikkoa . . . Tuli siihen meille . . . Isokkalan pitäjäästä sanoo olevaan kotoisin ja siinä meillä on asunut nyt ja . . . kuuluu vähin rahojakin olevan . . .

KAPINE

No, jos Lomstiina koettaisi sitten sovittaa asiaa . . . (*Savut.*) Eihän tälle Nysselle itselleen olisi niin väliä . . .

niistä perillisistä . . . Se on vain enemmän sen testamenttiasian takia . . . Se kun on onnettomuudeksi tähän naimasiaan tullut sidotuksi. Ja sitten ne toiset testamentin odottajat . . . jos onkin jo milloin morsian Nysselle saatu tietoon, niin alkavat salassa kähnätä ja parjata . . . Ja niin siitä ei ole tolkkua tullut. (*Tupakoi.*)

LOMSTIINA

(*Toistaen.*) Niin . . . (*Yllyttäjän äänellä.*) Kähnätä . . . Kähnätä . . . Kähnätä! . . . (*Halveksuen.*) Nää-ä nyt! (*Muikistaa, yhä neuloen.*)

KATRIINA

(*Neuloo.*) Ei huoli itselleen morsiamelle puhua . . . että Nysse on vähä . . . niinkuin päästään vialla . . . (*Nyökkää, neuloessa vihjaisten.*) Niin että ei huoli . . . (*Nyökäys tai sopiva ele.*) Kaikkia salaisuuksia huoli.

KAPINE

Sävyisäpä tää silti on . . . Nysse . . . Aina on tyytyväinen. Eikä erikoisia mielisairaana oireita osoita koskaan.

LOMSTIINA

(*Varmasti.*) I-han! . . . (*Toisin.*) Ja, sitä paitsi, viis Mimmi Paavaliina niistä! . . . Hän vaan sanoo että kunhan on mies . . . Niin että saa lopultakin naimisen puumerkin papinkirjaansa ja siten papinkirjan kuntoon . . . I-han . . . Että kunhan on vain mies . . . Niin että saa isän entisille lapsille.

KAPINE

(*Äkkiä.*) No . . . Jos puhuttaisi Nysselle itselleen jo . . . Valmistukseksi vaikka. (*Hoihkasee.*) Nys-se!

NYSSE

(*Kamarissa.*) Hoi, hoi! (*Saapuu hyvin pitkävartista piippua poltellen ja tapailee kättänsä syyhytellä.*) Min' oon koko ajan jalkaani ruoputellut . . . Eikä tiedä mikä siinä kutkuttaa.

KAPINE

Elähän nyt ruoputuksista puhu, kun tässä . . . (*lapauttaa sivuja*) Lomstiinalla olisi sinulle nyt morsian . . . (*Lapauttaa.*) Et kai sinä, Nysse, pahaa tykänne?

NYSSE

Enhän minä . . . Onko se Puputin Kaisa?

KATRIINA

Ei se ole . . . Mutta ole nyt, Nysse, viisas ja kiltti . . . (*Mielitelläkseen.*) Sitten se (*mairitteleva nyökäys*) tuijaa . . . Se tuijaa sitten, Nysse.

NYSSE

Kilttihän minä olen aina.

KAPINE

(*Hyvitellen.*) Saat ihan toispitäjäläisen morsiamen . . . Saisit ihan kiittää Lomstiinaa.

NYSSE

Lomstiinakos se sen puuhaa? (*Tupakoi.*)

LOMSTIINA

(*Mielitellen.*) Lo-omstiina se . . . (*Maireasti.*) Ja Nysse . . . Nysse se on aina Nysse!

KAPINE

(*Sovinnollisesti neuvoen.*) No! . . . Menehän nyt, Nysse, kamariin . . . Me tässä puhutaan.

NYSSE

(*Poistuu kamariin.*) Ka! . . . Menehän minä!

KATRIINA

(*Pahoillaan, huokaillen, neuloen.*) Ja ainoa poika näet vielä meille! . . . Kuoltua saa sisarensa kanssa talon puoleksi periä! . . . (*Syvästi huokaillen.*) Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . Nysse-rukka!

KAPINE

(*Vakavana, kumarassa tupakoiden,*) No! . . . Se täytyy nyt asia ottaa semmoisenaan kun se on . . . Olisihan se voinut pahemminkin käydä . . . Tarkoitin niin, että Nysse ei olisi sävyisä . . . Nyt hän on sävyisämpi kuin moni viisas . . . (*Äkkiä toiseen asiaan menen.*) Ja niin että Pekka Hakseliko se jo myös . . . tätä Mimmi Paavaliinaa aikoo?

LOMSTIINA

(*Varmasti, yhä neuloen.*) Hak-se-li! . . . (*Nyökäys.*) Kuuli näet Mimmi Paavaliinalla vähin omiakin rahoja olevan ja sitten ne . . . (*nyökäys*) Nellun vanhemmat näet . . . Sen testamentin takia . . . (*Viisaana, tärkeänä.*) Hais-toivat jo että Nysse voi . . . niin Mimmi Paavaliinasta ruveta tykkäämään, ja jo kohta Nellun isä (*viisaasti, sala-peräisesti*) mhy-yy! . . . on luvannut Hakselille, että jos Hakseli tarpeen tullen nai Mimmi Paavaliinan . . . Nysseltä pois niinkuin nai . . . niin hän, Nellun isä, kuittaa Hakselin velan, 5000 markkaa, heti kun Nellu on naimisissa ja perinnön saa . . . Niin . . . Sitä varten se Hakseli . . .

KAPINE

(*Tupakoi, vakavana.*) Ka . . . Tarpeen tuo Hakselille olisi . . . Velkainen talo kun on . . . Hyvä jos ei vasaran alle mene.

NYSSE

(*Palaa tupakoiden.*) Tulin kysymään . . . Onko se leski vai neitsyt?

KATRIINA

(*Viittoen, kuin lapselle.*) Nei-tsytt . . . neitsytt . . . Nysse on nyt vain kiltti . . .

LOMSTIINA

Jus-tiisa! Neitsytt . . . (*Voitokkaasti.*) Jaa-a, Nysse (*Neuloo.*)

NYSSE

No sitten minä en vastusta . . . Minä vain selvyiden vuoksi peräsin. (*Poistuu takaisin.*) Sillä neitsytt on aina soveltuvaisempi.

LOMSTIINA

(*Akkunasta.*) No . . . Sieltä se nyt Mimmi Paavaliina tuleekin. (*Asettuu.*) Tu-lee! (*Muikisteluja.*)

KAPINE

(*Asiaa nopeasti loppuun sopien.*) No! . . . Jos sitten Lomstiina . . . Tottapahan sitten palkitaan . . . Niinkuin sanoin, niin . . . tuhat markkaa saat perinnöstä!

KATRIINA

(*Kiirehtii.*) Ja vieläkin minä siitä . . . ettei huoli ilmoittaa, että niinkuin . . . (*nyökäys*) heikkopäinen . . .

Sanoa vaan, että sukulaiset sen perinnön takia niin parjaavat . . . (*Neuloo, kuin ei olisi mitään puhuttu.*) Niin, että parjaavat vain.

MIMMI PAAVALIINA

(*Saapuu mytty olalla.*) Jaa-a! . . . Jaa-a . . . Jaa-a!
(*Panee kauppataavaramyttynsä penkille.*) Kauppaa sitä vaan pitää tässä välillä . . . Sitä et leivättä ihminen tässä maailmassa elä ja helise . . . (*Äkkiä.*) Mitäs taloon kuuluu?

KAPINE

Herran rauha . . . Mimmi Paavaliina on hyvä ja istuu . . .

KATRIINA

(*Nyökäten.*) Ja on niinkuin kotonaan, Mimmi.

MIMMI PAAVALIINA

(*Puuhaa myttynsä kanssa, sitä penkoen, kuin huokailleen, mutta leveästi, reilusti.*) Jaa, niin se on . . . Se on tämä maailma semmoinen, että kultiipa sitä pitkin tai poikin, niin nenä se on aina vain edelläpäin . . . (*Äkkiä.*) Ja Lomstiinalle mitäs sitä kuuluu?

LOMSTIINA

Rauha . . . (*Lyhyesti.*) Herran rauha!

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti, heläyttäen.*) Jaa-a! . . . Se rauha se kun onkin sydämessä, niin sitä olet ihminen rauhallinen niinkuin syöty makkara mahassa. (*Nostaa mytyn toiseen paikkaan. Kuin huokailleen, mutta leveästi.*) Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . Jaa-a!

KAPINE

(*Poistuu. Lomstiinalle.*) No! . . . Niin että jos sitten Lomstiina . . . Tottapahan sitten . . . sovitaan! (*Poistuu kamariin.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Silmäilee.*) Vai tämä se nyt sitten on se Jussi Kapineen talo!

KATRIINA

(*Neuloen.*) Niin . . . Tässähän tätä on eletty ja reutuutettu . . . (*Huokaus.*) Mutta se on se elämä meikäläisille semmoista . . . yhtä tuijaamista . . . (*Nyökyttelee.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi, tankaten omiaan.*) No on se! . . . Herrasiunatkoon kuitenkin! . . . Sama se on miten sitä tässä maailmassa kulet ja vaellat . . . Helma se kuitenkin aina näin heiluu. (*Kaivaa mytystään uuden esiliinan ylleen, pannen maahan myttyyn.*)

LOMSTIINA

(*Neuloen, tenäten.*) I-han! . . . Niin ihan!

KATRIINA

(*Neuloen.*) Mitenkä vanha tää Mimmi Paavaliina jo on?

MIMMI PAAVALIINA

(*Höläyttäen.*) Kynttilänpäivästä kolmaskymmeneskahdeksas vuosi . . . (*Kuin kehaisten.*) Niin sanon aina ikäni että helähtää. (*Touhuua.*)

KATRIINA

(Raaputtaa sukkapuikolla niskaansa tai korvanjuurtaan.)
 Meilläkin tässä on poika . . . Lie tuo, tää Lomstiina jo
 puhunut . . .

LOMSTIINA

(Viisaasti, yhä neuloen.) O-oon! . . . On se Lomstiina
 . . . *(Vihjaillen.)* Ja Mimmi Paavaliina myös! . . . *(Viisaasti,
 merkitsevillä muikisteluilla.)* Johan ei!

MIMMI PAAVALIINA

Häh? . . . Niin mitä? *(Touhuua.)*

LOMSTIINA

(Merkitsevästi vihjaillen.) Minä vaan että! . . . *(Vih-
 jaava nyökkäys.)* Jos niinkuin niin . . . *(Taas nyökkäys,
 vihjaava.)* Asian perään että . . . *(Neuloo, muikistelee sa-
 laperäisesti.)*

KATRIINA

(Poistuu, kierrellen.) Mitä tuo tää Lomstiina vain aiko-
 nee . . . Tottapahan Mimmi Paavaliina itseltään perää.
(Poistuu kamariin.)

LOMSTIINA

(Mimmille.) Niin, Mimmi . . . Viisikymmentätuhatta
 perii . . . *(Tankkaa.)* Pe-rii! . . . Mutta Hakselin Pekka
 tää! . . . *(Halveksien.)* Mitä hänestä! . . . Sillä jos kerran
 talo vasaran alle joutuu, niin ei se höösää . . . Ja eikä tuo
 sekään vielä, mutta kun on leskimies . . . ja luonnoltaan
 kepuli . . . Mutta Nysse, tää, on sävy.

MIMMI PAAVALIINA

(Leveästi.) Jaaa-a! . . . Ihan niin . . . Sävy. *(Touhuuaa.)*

LOMSTIINA

(Tankkaa, neuloen.) Sä-vy! *(Nyökäys. Kehaisten.)*
Eikä kepuli, ja sävy . . . Ja testamentin ja isän perinnön
kanssa satatuhatta perii . . . *(Tankkaa.)* Pe-rii! *(Neuloo.)*
Mutta Hakselin Pekka! *(Halveksuen.)* Mitä Hakselista!
Nää nykyajan miehet ne ovat jo kepulia . . . *(Tenäten.)*
Arvaat sen!

MIMMI PAAVALIINA

(Touhakasti.) No arvaat ne! . . . *(Touhuua. Äkkiä
leveästi, reilusti miesten pahuutta huokailleen.)* Ei . . . Ei
vaan ole enää miehestä mieheksi, eikä miksikään, sillä
aina Aatamista lähtien ei ole olleet enää miehessä kaikki
kylkiluut paikoillaan . . . Paras on poissa *(Äkkiä. Rallat-
taa touhutessaan.)*

Ja ralla-la-lalalalal-la-lala, lalla,
ral-lal-lallaa.
Ja et sinä mua, et sinä mua
hyljätä saa!

(Työntää vanhan esiliinan myttyyn.) Justiisa! . . . Ihan
jälliinsä, Lomstiina!

LOMSTIINA

(Neuloen, tankaten.) Jäl-liin-sä! *(Äkkiä.)* Ja minä
jo puhuin . . . *(Tenää.)* Pu-huin . . . Johan en! . . . *(Pu-
huen.)* Mutta annetaan hänen, Nyssen, nyt itsensä tulla,
niin tutustuu! . . . *(Hoihkaa.)* Nys-se!

NYSSE

(*Kamarissa.*) Hoi, hoi! (*Saapuu, poltellen pitkävartta.*)
Lomstiinako se?

LOMSTIINA

(*Neuloen, maireasti mielitellen.*) Lo-oomstiina!

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi höläyttäen.*) No, tää-äkö se nyt sitten on?
. . . Se minulle ukoksi aikova? . . . (*Äkkiä.*) Mitenkä vanha
sinä olet?

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Neljäs vuosikymmen on jo lopussa . . .
Mutta isä on vanhempi minua.

MIMMI PAAVALIINA

(*Suinaa kuin siunaillen kädet puuskassa. Äkkiä, lyhyesti
arvostelunsa sanoa heläyttäen.*) No! . . . Poika kuin poika!
(*Kääntyy.*) Minkä Herra kerran mieheksi teki, niin se siitä
myös käy. (*Ryhtyy touhuamaan kahvin jauhamista.*)

LOMSTIINA

(*Hanakasti.*) Ihan niin . . . (*Nyökäys.*) Luojan työt ja
käsialat ovat aina täydelliset.

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Niin! . . . Käynhän minä miehestä. Ja
sitä paitsi vielä . . . en koskaan juo enkä kiroa ja joka
pyhä käyn kirkossa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi, Nyssen mieliksi kehaisten.*) . . . Jaa-a! . . .

Siin' onkin sitten poika! (*Touhuuaa, äkkiä.*) Jos tuossa talon kahvimyllyllä jauhaisi itselleen kahvit. (*Ryhtyy sitä puuhaamaan. Menee asiaan, kehuen.*) Se ei olekaan sitten Nysse niinkuin muut miehet, jotka jo nykyään piippu suussa ja kaikki muut miehen merkit mukanaan tähän maailmaankin tulevat . . .

NYSSE

Niin . . . Enhän minä niin ole . . .

LOMSTIINA

(*Kokien sotkea hyvittelyllä, yhä neuloen.*) Niin, niin, Nysse . . . Nysse on aina Nysse . . . Nysse ei ko-oskaan turhia . . . (*Muikisteluja.*)

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Niin . . . Enhän minä turhia . . . (*Savut.*) Ja naisväkeäkään minä en ole vielä koskaan halannut . . . En kädelläkään koukannut, mutta isä-ukko, kuuluu, jo on.

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin ihmeissään.*) I-hanko sinä vielä olet niin! . . . Hoitanut vain miehen virkaasi toimeettomana, niinkuin makara, joka arvelee, että tottapahan syöjä minunkin puolesta murheen pitää! (*Touhuuaa.*)

NYSSE

(*Alttiisti.*) Niin . . . Ihan minä! (*Savut.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Ihmetellen.*) No ei! . . . Ei olisi uskonut, että karhu ymmärtää kiertää loukkua ja mies koukkua. (*Touhuuaa.*)

NYSSE

Mutta minä ymmärsin. (*Savut.*)

LOMSTIINA

(*Varoittaen, ihan sormella.*) Mutta nyt Nysse vaan (*merkitsevää nyökäys*) ei . . . Niin että ei pidä . . . (*nyökäys*) perääntyä enää! (*Nyökäys. Viisaasti.*) Mhyy-y! (*Eleitä. Neuloo.*)

NYSSE

Enhän minä peräänny.

MIMMI PAAVALIINA

(*Panee myllyn pois. Kuin itsekseen huokaillen.*) Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . Jaa-a! Sen tietää! . . . Joka litistä Jaalaan kulkee, hän myös tien tietää . . . (*Penkoo nyytistään huivia.*) Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . Tämä maailma on yhdeltä puoleltaan kupera ja toiselta puoleltaan kiperä, mutta Herran tykö vaeltaessa ei riitä vielä se, että tuntee tien litistä Jaalaan, sillä autuudentie ei kule Jämpsän kautta Joroisiin. (*Veisaa nyyttiä penkoessaan.*)

Pois maailman tavara,
et saa mult' kiitosta.

(*Äkkiä iloiseksi ralliksi muuttaen.*)

Ja elä sinä kultani kekkuloi,
vaan ole sinä aina hyvä.
Sillä lemmen täytyy aina olla
hellä ja suora ja hyvä.

(*On rallattaessa mennä leiskutellut, kuin rallin tahdissa tanssahdellen, lieden luo ja puistaltaa siellä huivia lieteen.*) Minä olen ollut syntymästäni asti iloluontoinen . . . (*Vaka-*

vammin.) Sillä ei se olisi oikeastaan oikein . . . rangaista syytöntä henkeä murheella lihan pahoista teoista. (*Touhuaa.*)

KATRIINA

(*Palaa.*) No? . . . Joko se nyt Nysse? (*Istahtaa neulomaan.*)

LOMSTIINA

(*Neuloen. Viisaasti Nysseä hyvittelien.*) Jooo-o! . . . Kyllä se Ny-ysse . . . Ei . . . ei se Nysse . . . vierasta . . . Jo-han! (*Viisasta muikistelua ja nyökkymistä Nyssen hyvittelyksi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi.*) Jo lensivät minulta silmät suuriksi, kun Nysse tässä kertoi miten vähän hän vielä tämän maailman riemuja tuntee.

KAPINE

(*Palaa.*) Ja-ha! . . . (*Savut.*) Ja mitä muuta tointa se tää Mimmi Paavaliina on harjoittanut? . . . Paitsi tätä kulkukauppaa? (*Istahtaa, tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhua, kahvinjauhamista y. m.*) Jaa, sitä on saanut . . . Seitsenvuotiaasta orvosta asti olen henkeni itse elättänyt . . . Olin ensin lapsenlakkana . . . Sitten kävin paimenessa . . . Kaksitoistavuotiaasta palvelin herrasväen sisäkkönä ja jos minä . . . Ja sitten olen ollut ammana . . . (*Leveästi huokaillen.*) Jaa-a! . . . Sitä saa! . . . Sitä saa koittaa! . . . ja olla ammana, jos mammanakin! . . . (*Äkkiä. Reilusti, touhussaan.*) Mutta mitäpä niistä! . . . Kun sitä on Herra kerran luonut ihmiselle säät, niin sen kun vaella niillä vain kaikki tämän maailman ääret! (*Touhuaa.*)

KAPINE

Soo-o! Vai ammana! (*Tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuten, reilusti.*) Ammana, niin ammana! . . . (*Luettelee.*) Vallesmanni Rimperille imetin pojan . . . Kauppias Suovalle niinikään pojan . . . Ruununvouti Hervalle kaksoiset . . . Tuomari Rumperille tytön ja toisen tytön asessori Tiijarille . . . Ja niin sitä on vain eletty ja . . . (*touhuuaa.*)

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Niinhän se tää Lomstiina sanoi, että sinä olet neitsyt . . . et leski.

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti, kehaisten.*) Jaa-a! . . . Neit-syt . . . Sillä papinkirja on puhdas. (*Touhuuaa.*) Ja sitäpaitsi, niin . . . on sukanvarressa säästössä kolmatta tuhatta rahojakin . . . Kaikki rehellisellä ja kunniallisella imettämisellä ansaittua. (*Tankkaa, rallattaen.*)

„Ja rallaala, rallaala, rallallal laa“ j. n. e.

KAPINE

(*Tupakoiden, kuten mieteksiä tapailten.*) Ka! . . . Se on . . . Herra luonut . . . maan pyöriväksi ja . . . (*savut*) ihmisen hyöriväksi.

LOMSTIINA

(*Hanakasti Mimmiä puolustaen.*) Jus-tiisa. (*Nyökäys. Tankaten.*) I-han . . . Sattuu sitä täällä ajassa . . . (*Nyökäys. Tankaten, varmasti.*) Ja meille kullekin. (*Eleitä, neuloo.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin itseksseen.*) Jaa-a! . . . Jaa-a! (*Touhuuaa.*) Se tämä maailma on kulkijoilleen kapine . . . Minkä edestä lyhenee, sen takaapäin jatkuu . . . Jaa-a! (*Touhuuaa.*) Ja siten sitä kun . . . kun sitä syöt tässä maailmassa perunasi kuorineen, niin tiedät, että olet kaikki maistanut, eikä mitään hukkaan jäänyt. (*Touhuuaa.*)

KAPINE

(*Alkaa.*) Meillä taas on tässä poika . . . (*Äkkiä.*) Mutta kai se jo Lomstiina on puhunut . . . Olisi niinkuin morsian saatava hänelle . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Nopeasti.*) No. Jo onkin aika.

KAPINE

(*Jatkaa omaansa.*) Miten tuo nyt tässä Mimmi Paavaliinalle sitten soveltunee . . . (*Savut.*) Vaikka sävyisä poikahan tää on.

LOMSTIINA

Sovel-tuu . . . Johaan ei. (*Äkkiä.*) Ja Mimmi! . . . Elä turhia tingi! . . . Et sitä kuitenkaan, yksinäinen naisihminen . . . Mutta kun on mies . . . vaikka pahainenkin, niin . . . Paremmiin se silloin ottaa ollakseen. (*Nyökäyttelyjä.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Ihan huoaten.*) Jaa-a! . . . Niin se on! . . . Ihan niin että ollakseen! . . . Ei sitä silloin enää kukaan osoita, että ilman vihkimistä . . . Jaa-a!

KAPINE

No . . . Sittenpä tää . . . Ei meilläkään tässä mitään vastaan ole. (*Ulkoa torven soittoa.*)

MIMMI PAAVALIINA

Herra siunaa! . . . Se minun pentupataljoona sieltä jo tulla humuaa! . . . Minä menen vastaan . . . (*rientää ulos*) ja vähän niitä . . . Se onkin jo koko pataljoona . . . (*Pois-tuu.*)

LOMSTIINA

(*Tärkeänä, yhä neuloen.*) Menee se . . . I-han . . . Hakselin Pekka kyllä, mutta turhaan . . . (*Tankaten.*) Ihan turhaan . . . (*Mielitellen, Nysselle.*) Nys-se! . . . Nyt se Nyssepoika saa . . . Kun Lomstiina Nysseään.

MIMMI PAAVALIINA

(*Palaa, sylissä pienin, toiset kokonsa mukaan rivissä perästä suoltuen, Ipuulla aimo nysä suussa, Efreitillä torvi, Emstiinalla iso nukke.*) Jaa-a! . . . Siinä se nyt on Mimmi Paavaliinan pataljoona. (*Nysselle näyttäen sylilasta.*) Tämän nimi on Kriitliisa . . . Puoli vuotta vasta ikää . . . Ei ole vielä kastettukaan. (*Panee lapsen penkille.*) Ja tämä sitten, Ipu . . . (*Ipuulle.*) Tule tänne, Ipu. (*Niistä esiliinalla nenän. Poika niskoittelee.*) No, Ipu! . . . Tule nyt ja pokkaa Nysselle . . . Saat siitä ehkä vielä isän . . . (*Kokee vetää.*) No, Ipu! (*Jaferi seisoksii ovipielessä ja vilkuu Nysseen ilvehtivillä, oudoilla eleillä.*)

IPU

(*Haraa vastaan, nysä suussa, eleet aina vihaiset, kuin epäluuloiset.*) Elä pelhana! (*Riistäytyy irti, ja asettuu kädet*

housurepaleitten taskussa, nysä suussa topakkana seisomaan, katsahdella muljautellen Nysseen vihaisena. Toisetkin lapset vilkuilevat Nysseen altakulmain.)

MIMMI PAAVALIINA

(Kuin toruen.) I-pu! . . . Sillä tavallako sinä! . . . Isätömänä tulit maailmaan, ja nyt kun on isä tarjolla, niin tuolla tavallako sinä . . . I-pu! *(Menee Ipuu taas raahaamaan, supattaa sen korvaan. Nysse tupakoi rauhallisena.)*

KAPINE

(Katriinalle vakavana, tupakoiden.) Ka! . . . Mutta minkäpä sille voi . . . Kun se on Nyssenkin laita kerran semmoinen. *(Nousee, lähtee, vakavana, kuin itseksensä.)* Jaa-a . . . Jaa-a! . . . Se on tämä maailma . . . *(Poistuu kamariin.)* Se on pantu kaikki tässä maailmassa navan päässä pyörimään . . . *(Poistuu.)*

NYSSE

(Tupakoiden.) Kaikkiko nämä ovat sinun omiasi?

MIMMI PAAVALIINA

(Leveästi, ihanpa kehaisten.) Ka-kaikki! . . . Kaikki samaa äitiä . . . Koko rykmentti! *(Touhuten.)* Sillä se on naisen elämä maailmassa Herran armosta yleensä semmoinen, että sitä mukaa kuin ikä laajenee, niin joukko ympärillä taajenee.

KATRIINA

(Neuloen. Kuin ohjaillen.) No! . . . mitäpä sinä, Nysse, näistä . . . maallisista! . . . Ole vain kiltti poika! . . . Kun kerran isäsi suostuu, niin . . . Pitää aina vain tahtoa oikein . . .

KAPINE

(*Kamarin ovelta.*) Katriina . . . Tulepas vähän! (*Pois-
tuu. Katriina lähtee.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan. Kuin yksin huokaillen.*) Niin, niin . . .
Niin se on . . . Kun sitä yksinäinen naiseläjä tämmöistä
komppaniiaa kasvatat, niin . . . et siinä silloin jouda tutki-
maan, itäkö se vai länsi kulkiessa hameen helmaa hei-
luttelee . . . (*Touhuua.*) Jaa-a! . . . Jaa-a! (*Liinu tirskah-
taa ovipielessä nauramaan Nysselle. Äkeästi.*) Tyttö, pa-
huus siinä! (*Lyö huivilla.*) Vai tirskut siinä . . . Letukka!
(*Touhuua. Jatkaa edellistä.*) Mutta se on . . . Se on to-
dellakin tämä maailma . . . tämä maailma on todellakin
niinkuin Pukkisen pässi . . . Keväällä sen keritset, niin
kohta alkaa vaan uutta villaa entisen sijalle kasvaa . . .
(*Touhuua.*)

NYSSE

Se on oikea pappamies . . . tuo (*yrittää tutkia Ipun
piippua*). Näytäkös tätä!

IPU

(*Äkeästi.*) Elä taatana ota! (*Loittonee vihaisesti mul-
jautellen.*)

NYSSE

(*Selittää.*) Minä olisin vain tarkastanut. (*Tupakoi.*) Se
osaa jo hyvästi tupakoida.

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi.*) Niin, ajattelepas! . . . Vasta parivuotias etana.
(*Touhuua, kuin huokaillen.*) Mutta se on se miesväki . . .

Se ei mies tässä maailmassa voi imemättä elää vaan . . .
 imien se mies äitinsä kohdusta retkensä alkaa, ja niin se
 myös vaelluksensa piippuaan imien päättää . . . (*Touhuua.*)
 Niin, niin . . . Niin se on! Mies ei voi koskaan kujeis-
 taan paremmaksi päästä . . . (*Efreitti puhaltaa torvea. Suut-
 tuu.*) Efreitti! . . . Juutas! . . . Pellolle siitä koko joukko!
 . . . Mars! (*Sysii pienempiä ihan niskasta pitäen ulos.*)
 Tässä te! . . . Juuttaan hyvät! . . . Mars pellolle . . . Vai
 siinä!

NYSSE

On sinulla monta lasta! (*Nousee poistua kseen.*) Mutta
 tuosta Ipusta minä tykkään . . . Se on jo niinkuin valmis
 isä. (*Poistuu kamariin, tupakoiden.*)

LOMSTIINA

(*Selittää, asiaa kaunistellakseen.*) Ei se ole erikoisesti
 mikään . . . Mutta se vaan niin tykkää . . . (*Nyökäys.*)
 Niin . . . Se tykkää vaan ja loosaa . . . niin olla . . . Mutta
 ei se ole silti . . . niinkuin älytön . . . Ne vaan sukulaiset
 testamentin takia soimaavat, mutta ei siinä mitään näky-
 vää vikaa ole. (*Neuloo, nyökyttää, muikistelee.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuua, kuin itse kseen.*) Jaa-a . . . Jaa-a!

LOMSTIINA

(*Jatkaa.*) Hakseli olisi enemmän niinkuin rahan päältä
 ja . . . niinkuin . . . että ottaisi vaan . . . Mutta Nysse on
 alvaari. (*Nyökäys, eleitä.*) Niin . . . Alvaari . . . (*Muikis-
 teluja, nyökytyksiä kuin itse kseen.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Äkkiä.*) Mutta kun minulla, kuulehan, on vielä este . . .
 (*Siunailten.*) Kun se on minulla vielä käymättä, paholainen . . . Ajattele sitä! . . . Rippikoulu! (*Lyö reiteensä.*)
 Herra sussiunaa! . . . (*Alkaa touhuta.*) Herra sussiunaa!

LOMSTIINA

(*Oudostuen.*) Jaa . . . että rippikouluko on käymättä?

MIMMI PAAVALIINA

(*Topakasti.*) Jaa-a!

LOMSTIINA

(*Hämillään, tapaillen.*) Eipään näet . . . Kun ei tullut näet ajatelluksi! . . . Kysyä kun en hoksannut.

MIMMI PAAVALIINA

(*Rutosti.*) Mutta minäpä käydä hyöräytän hyllyn nyt lo-pultakin! (*Touhuuaa.*) Oikeastaan tulinkin näille main, kun kuulin että tään pitäjän pappi ja varsinkaan lukkari ei ole rippikoulussa niin tiukka, että kaikki taivaan tiedot puristaisi. (*Touhuuaa. Toisin.*) Ja vanhemmat lapset kun olivat jo siinä iässä, niin arvelin, että antaa heidän aikanaan käydä heläyttää tuo rysy läpi . . . (*Touhuuaa nyyttiä kuntoon.*) Ja kun tää nyt asia noin päin kääntyy, niin . . . (*Kuivasti, lyhyesti.*) Käyn itsekin koulun ja otan ripin ja sillähän se on kuitti . . . Justiisa alkaakin maanantaina rippikoulu kirkonkylässä. (*Äkkiä.*) Kuule . . . Elä sano kellekään mitään . . . Ei kirkolta tänne sana lennä ja . . . (*Touhuuaa. Äkkiä.*) Sano että on pentujaan ripityttämässä, ja sittepähän . . . (*Reilusti.*) Kun on koulu reilassa, niin ottaa häntä sitten kerrankin miehen ihan säännöllisesti . . . Niin että ei yhä

retupeliin . . . (*Nostaa mytyn toisaanne.*) Ja niin sitä on sitten tullut jo eletyksi, on ilmestynyt tuota perettäkin, mutta (*puistelee hamettaan*) se on se tää naisen mieli . . . Sitä et malta, vaan hörppäät kahvikultasi jo ennenkuin on vielä ruokasikaan siunattu . . . (*Vakavana.*) Mutta se on Luoja niin säätänyt . . . Että joka hameessa kulkee, hänen on aina hymyiltävä.

LOMSTIINA

(*Nyökäys, tankaten.*) I-han! . . . Ihan justiisa . . . (*Nyökäys.*) Ja niin että ei retupeliin . . . Ja että ei puhuta kenellekään . . . (*Viittaus.*) Nysse jos kysyy, niin sanon että . . . tottapahan tulee . . . Mutta että ei rippikoulussa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan, kuin huokailleen.*) O-on sitä jo tullut keran toisen alkaneeksikin . . . sitäkin rippikoulua, mutta . . . Sitten on sattunut aina . . . On ollut maallista estettä ja . . . (*äkkiä*) kukapa ne kaikki tietää . . . (*Tenäten, reilusti.*) Jaa-a! . . . Jaa-a, sanoi Jaalan pappi, kun kirkko paloi . . .

EMSTIINA

(*Tulee kiireesti, itkee.*) Niinkun Ipu löi . . . ja purasi vielä . . .

IPU

(*Tulee jälestä nysä suussa, äkeänä.*) Elä valehtele, pelhana.

EMSTIINA

Vai valehtelen! . . . Enpäs!

EFREITTI

(*On tullut, samoin Liinu ja Jaferi.*) Valehtelee Ems-
tiina.

LIINU

(*Äkeästi.*) Eipäs valehtele!

EFREITTI

(*Tiukasti.*) Mutta valehtelee.

MIMMI PAAVALIINA

(*Päivitellen.*) Tämmöistä se on, Lomstiina, tää yksinäi-
sen naiseläjän elämä! . . . Kyntesi siinä saat verille tapella,
kun ei ole isää, joka kakarat kurissa pitäisi. (*Joukolle,*
tuikeasti.) Mutta nyt se loppui! . . . Nyt komppaniia rippi-
kouluun mars! . . . (*Uhitellen.*) Kunhan pappi ja lukkari
siellä pehmittää, niin kyllä pahat juonet oikenevat . . .
(*Äkkiä.*) Liinu! . . . Sinä ota Kriitliisa siitä! (*Liinu ottaa*
penkiltä lapsen. Touhuua kuin itseksen huokaillen.) Jaa-a
. . . Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . (*Enemmän asiaan.*) Ja nyt siitä,
senkin komppaniia, kirjat ja aapiset käteen ja ala opetella
ulkoa sekä lakia että evankeliumia, niin että luokonaan
luku lähtee, kysyipä tuota pappi tai lukkari . . .

LOMSTIINA

Hakseli tulee! . . . (*Salaperäisesti.*) Se kai tahtoo sa-
maa . . . mitä Nyssekin . . . (*Merkitsevä nyökäys. Neuloo.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan.*) Jaa . . . Sen tietää . . . Että mies mi-
hin kahtoo, niin sitä se myös tahtoo.

HAKSELI

(*Saapuu.*) Ka! . . . Täällähän se Mimmi Paavaliina-kin on . . . (*Juo.*)

LOMSTIINA

(*Muikistellen.*) Tää-ällä! (*Neuloo.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan, syrjästä puhujana.*) Tääl-lä! . . . Tääl-lä! Me elämme täällä alati vain kinttujemme päällä. (*Äkkiä asiallisemmin, tarkoituksella, yhä touhussaan.*) Mutta ennen aikaan sitä kun elettiin . . . Kun sitä siihen aikaan kun minäkin rippikoulusta ripille pääsin, elettiin niin . . . (*Äkkiä, alistuen.*) Mutta minkäpä sille voi . . . Kun on poika ja tyttö jo aikaihmissen ijässä, niin . . . ripillehän ne on toimitettava . . . Ripille, niinkuin on itsekin aikoinaan ripille päässyt . . .

LOMSTIINA

(*Auttaen petoksessa.*) Jus-tiisa! . . . (*Nyökäys.*) Silloin kun sinä itse ripille pääsit.

HAKSELI

(*Tapailee.*) Ka . . . Se on . . . Minkäs sille voi . . . (*Pyyhkii hihalla suunsa.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussa, kuin huokailleen.*) Ei . . . Ei voi . . . Mille ei voi, niin sille ei voi.

HAKSELI

(*Puheen sävy aina kuin surullinen.*) Vai lapsiaan se

ripille . . . Mimmi Paavaliina! (*Istahtaa.*) Täällähän tää ainakaan ei lukkari järin kova ole . . . (*Kapine palaa.*) Sanoivat kyllä ihmiset, ja lie tuossa peräinkin, että hänkään . . . tää lukkari . . . (*Toisin.*) Mutta mitäpä siitä!

KAPINE

(*Tarttuu.*) Jaa, mitä?

HAKSELI

Eipä tässä mitä . . . Tää vain Mimmi tässä lapsiaan rippikouluun aikoo.

KAPINE

Ka . . . Eihän tää lukkari Pilatus . . . Kova laulumieshän hän on ja raamatun taidossaan syvälinen . . . on kuuluu . . . Vaikka ei tuo hänkään siltä kuulu ihan perisyntien olevan . . . Naisiin ja viinaan menevä on . . . (*Kuin sovittaen.*) Mutta se tuo taitaa olla kaikkienkin nykyajan miesten yleinen vika . . . Se viinaan ja hameväkeen meno.

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti, leveästi, touhussaan.*) No ihan niin! . . . Niin on Herra säätänyt, että miehellä pitää olla vikansa ja pürulla sarvensa, sillä eivät ne ilman niitä mitään olisi . . . (*Joukolleen.*) Ja nyt, rykmentti, senkun mars! (*Alkaa niitä työnnellä ulos.*) . . . So siitä! (*Joukko suoltuu ulos. Valmiina lähtöön. Jatkaa entistä.*) Jaa, jaa! . . . Niin se on! . . . Mutta kun on toki miehessäkin perisyntinsä ja vikansa, niin pysyy tämä maailma rikkaana sekä riemusta että rakkaudesta. (*Viskaa mytyn olalleen.*) No niin. Senkun hyvästi ja lykkyä tykö. (*Poistuu, mennessään rallattaen.*)

KAPINE

(*Hakselille.*) Kuuluuko sitä mitä?

HAKSELI

(*Tupakoi.*) Ka, eipä tässä . . . Kävin vain . . . (*Savut.*)
 On ollut tässä tään äskeisen eukon kanssa aikomusta naimisiin menosta, niin puhuin siitä Pojon Juholle, että jos hän niinkuin puhemieheksi suostuisi sitte . . . (*Savut.*)
 Lapsiahan tällä muijalla kyllä näkyy tuossa yksi kakarakunta olevan, mutta . . . kun tässä on emännästä puute minullakin, niin (*syläistä ruikkaa*) kenempäkäs naisen papinkirja se oikeastaan ihan uskottavia ja oikein enää todistaneekaan . . . Kun se on kerran siinäkin asiassa mies maailmassa . . . kylvämässä ohdakkeita nisujen sekaan.

Toinen näytös.

(Tanhua tienvarrella. Leiripaikka. Perällä aita veräjäineen. Metsä. Jaferi, Liinu, Efreitti ja Emstiina aidalla istumassa. Emstiina lukee aapista, Jaferi ja Liinu pitkää, kapeaa katekismusta. Jefreitti korjailee torveaan. Ipu seisoo keskellä tanhuaa kädet housuntaskuissa, piippu suussa. Syrjässä kätkyt ja käsikärryt, täynnä tavaraa. Irtonainen, pieni penkki. Tulisija nokisine kattiloineen. Kahvipannu vivussa. Pieni vesisaavi.)

EMSTIINA

(Tavaa.) Aa, sano aa — pee, ee, pee — aa, pe — ällä, uu, es, lus — aa, pe, lus.

LIINU

Nyt minä jo osaan! (Lukee hyvin nopeasti ulkoa, kirja vain varana.) . . . ja että minä, ynnä kaikki muut ihmiset haamasta alusta ja . . . tähän päivään asti . . . Ja niinkuin yksikään ei taida itsestensä ja hyvä olla . . . (Syvä henkäys) ja niin kuin kaikki mikä meille kaikille nuhteeksi ja merkiksi ja ojennukseksi annettu on ja . . . (Syvä, nopea hengähdys. Uusi pikainen ote.) Ja . . . Taidatkos sen vielä selkeämmin sanoa? . . . Vastaus . . . Taidan tällä tavalla: Että niinkuin me . . . (Jaferi yhtyy.)

LIINU

Niinkuin me jokapäiväisen katumuksen ja jokapäiväisen parannuksen kautta yhä uudeksi tulemme . . . ja niinkuin se vanha aatami, joka alusta asti ja ijankaikkisuudessa meissä asunut on . . . pitää upotettamaan ja kuoletettamaan eikä kuitenkaan se sillensä kuolevaan. (*Äkkiä Jaferia äkeästi lyöden*) No . . . Elä sotke! (*Jatkaa ennallaan.*) . . . Ei sillensä kuitenkaan koskaan kuole vaan vasta uudeksi tulemisen ja puhdistuksen ja kaikkinaisen vanhurskauden kautta . . . (*äkkiä, äkeästi, ihan huutaen*) Elä sotke! (*Ennallaan.*) . . . vanhurskauden kautta ja . . . (*Äkäisesti. Lyö kirjalla Jaferia päähän*) Pahuus! . . . Kun siinä sotkee! . . . (*Ennallaan*) . . . vanhurskauden kautta ja . . . (*Henkäys*) Ja niinkuin meille jo alussa profeettain suun kautta kirjoitettu on että niinkuin. (*Efreitti alkaa puhalttaa torvea. Huutaa Efreitille.*) Efreitti hoi . . . Tahi kun minä äidille kerron, niin! . . .

JAFERI

(*Yhtä nopeaan ja samaan tapaan kuin Liinu.*) Ja mitä tämä kaikki toinkalttoinen merkitsee ja sisällensä pitää? . . . Vastaus: Se merkitsee että niinkuin kaikkinaisen se, josta tässä pääkappaleessa kirjoitetaan ja josta pyhät profeetat kirjoittaneet ovat ja . . . kirjoittaneet ovat ja joka meidän autuudeksemme hamaan tähän päivään asti tallelle pantu on ja niinkuin ei sitä kukaan meiltä pois ottaa taida, niin on myös tämän maailman loppu niinä päivinä oleva (*nopea henkäys*) . . . oleva ja . . . (*Uusi ote.*) Kuinka tämä toinkalttoinen tieto meille annettu on? . . . Vastaus: Tämä toinkalttoinen tieto on meille annettu sitä varten että me itse kukin aina valmiit olisimme ja aina valmiit olisimme sillä emme me tiedä aikaa emmekä hetkeä, koska tämän maailman päämies tulee ja koska hän meiltä jokaisesta leiviskästä tilin vaativa on. Ja niin on

(Lyö kirjalla Efreittiä poskeen.) . . . Pahuus . . . (Hyppää alas aidalta ja poistuu yhä vain lukuaan jatkaen) Ja niin kuin me . . . (J. n. e. Efreitti lakkaa puhaltamasta.)

tämä elämäkirjassa kirjoitettu ja niin on se aina oleva . . . Aamen. (Huudahtaen.) A-aamen . . . Hip! (Viskaa kirjansa tanhualle.)

HINKKA

(Metsässä vasemmalla.) Jaferi hoi!

JAFERI

(Äkkiä, huudahtaa.) Simunan Hinkka! (Hyppää alas aidalta ja juoksee pois sitä menoaan vasemmalle.)

EFREITTI

Tule, Emstiinakin. (On hypännyt aidalta ja juoksee Jaferin jälkeen, samoin Emstiina. Ipu lähteä jurottaa viimeisenä piippu hampaissa.)

(Käki kukahtaa parisen kertaa. Siihen yhtyy oitis viulun soittoa ja laulua metsässä.)

Miten rauhaisaa!
 Tyttö paimentaa.
 Käki koivunlatvassa kukkuu.
 Karja hiljaa syö.
 Vaikka viel' ei yö,
 tyttö mäntäällänsä jo nukkuu.
 Ah metsien lasten rauhaa.

(Välillä kukahtaa käki.)

Metsä tykähtää.
 Sydän sykähtää.

Ah mieltä sen ihmisen jolla
 metsä vapaa on vain!
 Siellä hyvä on ain
 niinkuin äidin helmassa olla.
 Siksi metsien lapsena kuljen.

LIINU

(*Kulkee tanhuan yli, lukien entiseen tapaansa, niin että kirja peittää suun*) . . . niin kuin sanottu on . . . (*Toisin, mutta sitä menoan*) Kuinkasta sen tiedät? . . . Vastaus: . . . Koska minä olen jo haamaasta lapsuudesta seurakunnan yhteyteen otettu. (*J. n. e. Poistuu.*)

ROVASTI

(*Saapuu lukkarin kanssa vasemmalta, isohko sateenvarjo kädessä kuin keppinä.*) Niin, kanttori . . . Kuten sanottu, niin rippikoulu alkaa maanantaina ja . . . (*Ipu saapua mullittelee oikealta, piippu suussa, kädet housuntaskuissa, pysähtyy seisomaan, polttee ja katsahdella muljauttelee epäluuloisena, kuten vihastunut. Rovasti huomaa, oudostuu, osottaa sateenvarjollaan Ipu. Ihmeissään Pilatukselle.*) Kanttori . . . (*Katsoo Pilatuksen silmiin ihmeissään, kysyvästi*) Onko tämä poika oikea ihmislapsi? (*Ipulle, äkeästi.*) Poika hoi! . . . Joko sinä sillä iällä tupakoit!

IPU

(*Ynsästi.*) Taatanaakot te tinua liikuttaa! (*Muljauttaa vihaisesti ja lähtee kädet housuntaskuissa kävellä pulittamaan näyttämön yli pois vasemmalle. Paussi.*)

ROVASTI

(*Ihmeissään, lukkaria silmiin katsoen.*) Häh, kanttori?

PILATUS

Jaa, herra rovasti . . . Ihmeellinen poika . . . Ei enää turhia hohise . . . (*Nuuskaa näppejään.*) Mutta housuissa ylenee aina mies.

ROVASTI

(*Puhuvasti.*) Kuuluu seurakuntaan ilmestyneen vieraasta pitäjästä joku kiertelevä vaimo joukkoineen . . . Kun ei mahtane olla sitä väkeä. (*Asiaan mennän.*) Niin, kanttori! . . . Kuten sanoin, on minut määrätty kolmeksi viikoksi seuraamaan piispan mukana tarkastusmatkalla, joten siis . . . jos kanttori nyt pitää yksin tämän rippikoulun . . . (*Tapaa, katse sen johdosta maassa, kuin sanottavaa hakien.*) Rippikoulun (*venyttäen, kuten jotain mieltien*) ja-aaa . . . (*Äkkiä, lyhyesti.*) No niin! . . . Rippikoulun.

PILATUS

(*Nuuskaa näppejään.*) Jaa, herra kirkkoherra.

ROVASTI

(*Jatkaa taas kuin osotellen venyttäen.*) O-oon . . . On pidettävä silmällä eritoten kristillistä vaellusta . . . (*Luetellen.*) Sisälukua . . . Ulkolukua . . . On selitettävä kristinuskon päätötuudet ja-aaa . . . (*Taas äkkiä*) No! . . . No niin! . . . Minä itse tulen sitten jo päättämään.

LIINU

(*Palaa hitaasti. Kirja silmillä, peittäen silmät kokonaan. Lukea paapattaa ennallaan, jatkaen*) . . . ja niin on tämä asia meille meidän autuudeksemme annettu ja . . . Mitä muuta tämä pääkappale vielä sisällänsä pitää? Vastaus . . . Sen että me aina ja joka paikassa sitä ajatteli-

simme ja . . . (*äkkiä kurillaan pölpöttää*) pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, pöl, (*aivan kuin huudak- taen*) pö-öööööö!

ROVASTI

(*Ankarasti, sateenvarjoa maahan lyöden.*) Tyt-tö! (*Liinu hämmästyy. Ankarana.*) Niinkö sinä, tyttö, Herran sanaa pitelet! (*Jaferi, Emstiina, Efreitti ja Ipu palaavat, jäävät katsomaan. Ipu tupakoi, paidan helma nyt takana housuista ulkona töröllään.*) Vastaa, tyt-ö! (*Turhaan odotet- tuaan, Pilatukselta.*) Kenenkähän ne ovat?

PILATUS

En tiedä . . . Mahdollista että . . . sen kulkurivaimon . . .

ROVASTI

(*Joukolle.*) Kun tapaatte äitinne, niin sanokaa, että hänen tässä seurakunnassa vaeltaessaan on kartettava kaik- kinaista pahentavaa menoa! . . . (*Tankaten.*) Niin . . . Pa- hentavaa menoa . . . (*Ihan sormella tankaten*) Että on kartettava kaikkinaista pahentavaa elämää. (*Pilatukselle.*) No niin! . . . Jos sitten . . . jos sitten lähdemme . . . (*Pois- tuu Pilatuksen kanssa veräjän kautta oikealle.*) On val- mistuksia . . . kaikkinaisia valmistuksia . . . (*Poistuvat.*)

LIINU

(*Ilkamoj jälkeen, juuri kun rovasti ja Pilatus katoavat näkyvistä.*) Pölö, pölö, pölö, pölö, pölö!

ROVASTI

(*Huutaa näkymättömänä äkeästi.*) Tyt-tö! . . . Minä toimitan rangaistuksen. (*Joukko rähähtää pilkkanauruun.*)

JAFERI

Saarnataan sille. (*Saarnaa sinne menijöiden jälkeen.*)
Ja Israelissa oli yksi pappi. Mutta mitämaks jos minä
Hollolan hylkäisin ja Mäntsälässä minulleni perustuksen
panisin ja sanoisin että: voi sinuasi, sinä Hausjärven hyl-
jätty ja raadollinen kansa!

LIINU

(*Kiireesti.*) Uhkaa . . . Nyrkillä uhkaa. (*Nauraa rähi-
sevät, ilkkuakseen. Efreitti puhalttaa torvea.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Rientää meluun*) Senkö elämää tämä, kun . . . Tor-
vella ja pasuunalla siinä, jotta! Pois se torvi! (*Kiskaisee
Efreitiltä torven.*) Häh! . . . Ihan kuin pakanat ja pupli-
kaanit siinä . . .

LIINU

(*Puolustautuen.*) Niin, kun . . . kaksi tuntematonta miestä
kun kulki ja — uhkasivat pahaa tehdä.

MIMMI PAAVALIINA

(*Ynseänä*) Kaksi miestä! . . . Senkö tuuttisen miestä!
(*Kohentelee kätkyessä nukkuvaa lasta.*) Kaikille maailman
miehille pasuunalla ja torvella puhallatte.

JAFERI

Emmehan me puhuneet sanaakaan . . . Itse haukkui-
vat meitä . . . Mitä lie kaksi kauppamiestä ollut . . .

LIINU

(*Ehättää.*) Ja toinen vielä ivasi ja pyysi pilkatessaan
saarnaamaan hänelle viidestä pennistä ja sanoi sinua hauk-

kuakseen että: teidän äitinne on oikea emä-lehmä . . . Niin siitä sitten Efreitti suuttui ja soitti torvella.

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin yksikseen.*) Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . Kaikki ne turvattoman lapsia polkevat ja pilkkaavat ja . . . (*Työntää takaapäin Ipun housuista ulos kohonneen paidanhelman housuihin takaisin Ipun yhä tupakoidessa*) Ja sinäkin, toljottaja! . . . Paidanhelmaasi et vielä kykene pöksyissä pitämään, mutta piippu pitää olla . . . Hyvä, kun et jo ala tahtoa akkaa! Joka toki paidan nästyikkisi takaapäin housuihin työntäisi . . .

IPU

(*Ynseänä uhitellen.*) Mität titte, jot akkaa!

MIMMI PAAVALIINA

(*Tyrkkää niskasta.*) Mene siitä! . . . Sinullekin jo akka! (*Touhuua kuin yksin.*) Jaa! . . . Jaa! . . . Jaa! . . . (*Kuin Ipun asiaan takaisin mennän, lapsijoukkonsa suuruutta voitotellen, yhä touhulla.*) Mutta sitä nainen tässä maailmassa hyörit, niin sitä myös kohta lapsijoukkoinesi heliset ja pyörit . . . (*Toisin, yhä touhuten.*) Mutta ylihuomenna tuo sitten toki alkaa rippikoulu! . . . Syötte siinä vaan votkotatte ja sen kun emäkana vaan kaakata ja löyhytä ja ravitse . . . (*Äkkiä*) Ja nyt sukkelaan siitä pyykinpesua auttamaan . . . Toki sen verran, että vaatteet nuoralle ripustatte. (*Sieppaa vaatemytyn ja poistuu. Muut paitsi Liinu lähtevät mukaan.*)

IPU

(*Viimeisenä, synkkänä, piippu suussa, kädet taskussa, poistuu mullitellen, itsekseen uhitellen.*) Mutta en pilu vie ota akkaa! . . . (*Poistuu.*)

LIINU

(Yksin. Katsoo pikku peiliin, vetäen otsansa kureeseen. Jää sitten selin aitaan nojautuneena seisomaan ja laulaa.)

Jos kullan saada voisin,
niin hälle hellä oisin,
ah silloin onneain!
Ain päivin, aamuin, illoin
ma aatteleisin silloin
ah häntä, häntä vain.

*(Kertaa kolme viime säettä. Hinkka on saapunut, aset-
tunut aidan toiselle puolen, selin aitaan, niin että seisovat
ihan selitysten.)*

Ah silloin, aivan varmaan,
ma kanssa oman armaan
ah saisin onnen myös.
Vaan, ellös, sydän syki,
ja suoni, ellös tyki,
on turhaa kaikki työs!

(Kertaa.)

On turhaa, sydän, työsi,
kun saapuu synkkä yösi
ja hiljaa nousee kuu,
niin . . .

(Hinkka yhtyy.)

Niin kulta silloin palaa
ja sua armas, halaa.
Muu kaikki unehtuu.

(Jäävät edelleen selitysten eri puolella aitaa seisomaan.)

LIINU

Äiti kun siinä! . . . Kaksi tuntematonta miestä kulki,
niin niiden kanssa kun rupesi toraamaan.

HINKKA

Mitä niin? . . .

LIINU

(Pureksii ja nyppii palmikkonsa nauhaa.) Muutoin vain . . . Ja miehetkin ne . . . Lupasivat ensin Jaferille kymmenen markkaa, jos se opettaa niille Hollolan saarnan, ja sitten kun ei Jaferi suostunut, niin alkoivat vaan tenätä ja kysyivät että: onko sinun äidilläsi lehmä myöä?

HINKKA

Ne ovat olleet sitten niitä lehmäkauppiaita.

LIINU

(Viskaa ynseästi palmikkonsa olan yli taakseen, niin että ne joutuvat aidan toiselle puolelle Hinkan käsiin. Ynseästi.) Olipa nuo nyt vaikka! . . . Kissanhäntää minä mokomista välitän. *(Hinkka ottaa palmikot ja sitaisee ne salaa kaulansa ympäri, niin että Liinu jää kiinni.)* Ja sitte äiti vielä rupesi niille toraamaan ja sanoi että: olisit Jaferi niille saarnannut ilkeyksissäsi . . . Mokomillekin! . . . Antaisin minä, jos ne vielä tapaisin!

(Laulaa esiliinaansa nyppien.)

Jos armas luona ois,
niin huoli jäisi pois,
ei oisi kyyneleitä.
Me hiljaa kuiskailtais,
ei näkis äiti meitä,
niin rinta rauhan sais . . .

MIMMI PAAVALIINA

(Saapuu paita kädessä. Hämmästyy.) Tyttö pahuus!
(Lyö paidalla. Hinkka ja Liinu säikähtävät ja kokevat

päästä irti toisistaan, päästellen palmikkoa auki solmusta. Kiihvastuu.) Sinä tyttö-letukka! . . . (Lyö.) . . . Vai jo . . . sillä iällä! . . .

LIINU

(*Puolustautuen.*) No mitäs kun . . . Hän solmisi!

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveän maireasti, pilkalla kumarrellen ja niiaillen.*)
 Jaaa-a! . . . Kun hän solmisi! . . . (*Kumarrus, tai jotain vastaavia eleitä*) . . . Kun kissa juoksi ja pisti kypälänsä pihtiin, niin sanoi että: pihti pahuus solmisi! . . . Jaaa-a! . . . (*Äkkiä Hinkalle äkeästi.*) Ja sinä, Hinkka pahuus! . . . Tokko lie koko miehessä vielä mieheksi sanottavaakaan muuta kuin se, että isällä on ollut aikoinaan parta ja itselläsi äiti, joka on paidanhelman pöksyyn pannut, mutta jopahan vaan käsi haroi ja . . . (*Makeasti ilkkuen*) Ä ämmä . . . Ämmä vaan pitäisi pojalla . . . Jaaaa-a! . . . (*Äkkiä, nopeasti.*) Kuule, Hinkka? . . . Tiedätkö sinä vielä edes sitäkään, miten haikara munii?

HINKKA

(*Loukkaantuneena. Äkeästi.*) Elä pilkkaa!

MIMMI PAAVALIINA

Sooo-o! . . . Vai ihan olet ylpeä tiedostasi! . . . (*Äkkiä*)
 No . . . Eivätpähän miehet muuta tietäneekään . . . (*Suutuu lopen, sieppaa rutosti paidan ja yrittää karata päälle.*)
 Mutta annan minä sinulle panolaisen eväs . . . (*Hinkka syöksyy pakoon vasemmalle. Liinulle, ihan sormella uhitellen.*) Muista sinä, tyttö, juukeli!

LIINU

(*Yrittää puolustautua.*) Niin no . . .

MIMMI PAAVALIINA

(Keskeyttää. *Matkien imelästi, ivalla, niiailten tai kumarrellen.*) Nii-iin-no . . . Jaa „nii-iin-no!“ . . . (Niiaillee, kumartelee.) Minä mampseli ja fröökinä, joka . . . en ole vielä kunnolla kuoresta päässyt, kun jo kaakatan kukolle . . . (Äkkiä, tiukasti.) Paikalla siitä pyykinpesuun rannalle! . . . (Yrittää hyökätä.) Pahanhengen letukka . . . (Liinu syöksyy pakoon, oikealle. Yksin. Touhuaa tavaroiden kanssa) Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . Niitä tämän ajan tyttöjäkin . . . Pytty ei vielä kunnolla vettänsä pidä, niin jo kuvittelee isoksi korvoksi kasvaneensa . . . Jaa-a! Jaa-a!

HAKSELI

(Oikealta. *Matkalla näkemäänsä tapausta selittäen.*) Raippasivat . . . Minkilän kylän miehet raippasivat ja kokivat puomilla jokea salpaan, mutta irtausi raksi . . . (Silmäilee.) Päivää! . . . Vai täällä se Mimmi Paavaliina markkinaleiriä piti?

MIMMI PAAVALIINA

Jaa-a! . . . (Lajittelee ja tarkastelee lastensa vaattelta pesua varten.) Sitä täytyy . . . Sitä täytyy . . . Yksinäisen naiseläjän sitä täytyy.

HAKSELI

(Istahtaa penkille.) Kyllähän sitä täytyy . . . Ja taisi lykäästääkin? (Tupakkapuuhat.)

MIMMI PAAVALIINA

(Touhussaan.) Lyy-ykästi . . . Koko yönkin ajoi markkinaväkeä ohi tie mustanaan ja . . . Aina siinä silloin kaupakin käy . . . Kolmesataa kuppia meni viime yönä kahviakin kaupaksi ja viisitoista kannua viinaa.

HAKSELI

Vai sitäkin oli.

MIMMI PAAVALIINA

(*Topakkana.*) Jaa-a! . . . Ei se muutoin kauppa kannatakaan . . . (*Touhuuaa.*) Kun sitä nainen yksin elät maailmassa, niin sitä täytyy käyttää hyväkseen miesten heikkouksia, niin etteivät mitkään murut maailmassa hukkaan tulisi . . . (*Touhuuaa, juoksuttaa erästä vaatetta kärriyn.*) Ja niin on sitten sekä vaimolla että miehellä hyvä olla, ja puntari pysyy tasapainossa: vaimolla on rahaa ja miehellä viinaa . . . (*äkkiä, kätkyen toisaanne nostaen*) ja mitäpä siitä . . . Maailman pitää käydä laillaan . . . Sillä kun Herra kerran istutti tähän maailmaan viinapuun, niin hänen täytyi silloin myöskin luoda mies, että olisi, joka siitä puusta joisi. (*Touhuuaa.*)

HAKSELI

(*Istuu ja tupakoi, kuin ajatuksissaan, surullisella sävyllä puhuen.*) Ka . . . Eihän se ole ihmisen hyvä ilman tarkoituserää elää . . . Eikä hyvä yksinään olla . . . (*Savut.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi.*) No, ei ole! . . . Sen sanoit oikein . . . Mutta kun on toki vaimollekin Herra luonut miehen ajantatoksi, niin . . . siinä sitä sitten sen kanssa elät ja hompotat . . . Ja lähtee se silloin ralli ja riemu ämmästäkin. (*Touhuuaa.*)

HAKSELI

(*Äkkiä, kuten entisen jatkona, kuin ajatteleva.*) Minulakin . . . Eukko-vainaa se oli . . . Niitä Penkkolaisen tyttäriä . . . Mutta torasi ja pitkin ikäänsä oli riitaisa . . . (*Lo-*

pauttaa savut.) Koetit hyvällä sille puhua . . . Ei tykännyt . . . Koetit kärsiä, olla, ahertaa . . . Hän vain aina entistä toraa . . . (*Savut.*) Niinkuin nyt siinäkin Pekka Riikelin asiassa, minä olin ihan viaton, sillä Riikeli itse alkoi tappelun, vaikka sakot tuomittiin minulle . . . (*Savut.*) Mutta eukko-vainaa mitä? . . . Toraa minulle. Päiväkausittain räähkyttää. (*Ihan innostuu: räähkyttää suutuksissaan matkien.*) Krääk! . . . Krääk! . . . Krääk! — räähkyttää . . . Ole silloin ja elä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussa. Kuin osanotolla.*) Jaa-a! Pekka Hakseli! . . . Ole silloin ja elä!

HAKSELI

(*Jatkaa. Sävy murheellinen*) Ja sitten taas se markkinajuttu! . . . Hevonenhan meni rehellisessä kaupassa, mutta hän, eukko-vainaa, vaan rupeaa sanomaan humalan syyksi ja taas päiväkausittain räähkyttää. (*Kuten äsken: räähkyttään.*) Juot! . . . Juot! . . . Juot! — räähkyttää . . . Ota silloin ja elä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin innostuen. Leveästi.*) Niin, Pekka Hakseli! . . . Kun akka yhä räähkyttää! (*Touhuaa.*)

HAKSELI

(*Jatkaa.*) Ja siksi minä nyt tuln ajatelleeksi sinua . . . Mimmi Paavaliina . . . Pantaisi hynttyyt yhteen . . . Minulla on talo . . . (*Kuin sureksuen.*) Elät tässä . . . Koetat konnulasi pysyä ja vuovata työn päälle, mutta . . . joskus falskaa . . . (*Savut. Äkkiä.*) Vai, mitä Mimmi Paavaliina? . . . (*Savut.*) Niin että totta kai sitä sinäkin tarvitset vielä itsellesi miehen?

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti, leveästi.*) No senpä tietää! (*Kehaisten.*) En minä vielä mikään ikäloppu ole, enkä aio siksi tullakaan. (*Touhuua.*) Kun Luoja on meidät, vaimonkin, kerta maailmaan luonut, niin sitä pitääkin silloin vaimonkin ymmärtää Herraa kiittääkseen muistaa molemmat asiat: veisata virttä Luojalle ja lipata silmää sormuksen tuojalle. (*Äkkiä touhussaän rallattaen.*)

Ja ramppali, pali, ramppali, pali
rallallal-laa.
Ja kirkosta sitä kultansa tykö
mennä jo saa.

(*Puhuen äkkiä; touhussa, puistellen jotain huiivia.*)

Vai mitä, Pekka Hakseli?

HAKSELI

Kal . . . Sitä vaan että . . . Kosia sinua lopullisesti arvelin. (*Tupakoi*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuua vaatevasun kanssa, kuin ylimalkaisesti*) Jaa-a! . . . Niin se on . . . Niin se käy . . . Kun sitä kummallakin kupeellasi kumarrat ja palvelet, niin tokihan ainakin toiseen tarttuu. (*Touhuua.*)

HAKSELI

Ka . . . Kaipa se . . .

ÄÄNI

(*Metsässä.*) Nellu! . . . Nellu hoi!

HAKSELI

Kutusen tyttö siellä näkyy . . . Nellu . . . Se on sillä ja Nyssellä se testamentti kinassa . . . viisikymmentätuhatta. (*Tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi.*) No, se livahtaa . . . Mikä ei ole Herralta säädetty, niin se livahtaa. (*Nostaa touhauttaa vaatevasun näyttämön yli vasemmalle metsään. Poistuu samalla.*) Vaatevasu tästä on rantaan röijäitävä.

HAKSELI

(*Yksin*) No . . . Alkaisihan tää jo mennä! . . . Koskapa hän ei kiellä, niin hän kai silloin suostuu. (*Varaa lähtöä.*) Jos tuo nyt sitten ihan järkiään rakkaudeksi kävisi. (*Poistuu tietä myöten.*)

JAFERI

(*Saapuu oikealta Nellun kanssa. Molemmilla katekismukset.*) Niin että mitä siinä on miettimistä . . . semmoisessa asiassa . . . kuin nyt naimisiin menossa . . . Kun sinäkin tulet jo kerran rippikouluun ja päästään yhtä aikaa ripille, niin mennään ihan niiltä lämpimiltään naimisiin . . . (*Nellu istahtaa jakkaralle*) Yks' pää kuin lanttu . . . Minä rakastan sinua, ja ripille taas päästään, sillä (*kehaisten*) äiti sanoo tietävään lukkaria suostuttaessaan konsiit . . . hyvä jos ei pappiakin varten . . .

NELLU

(*Ynseästi*) Lukkaria! . . . Pyh! . . . Viis minä siitä! . . . Pääsen minä nyt ripille, vaikka olisi sata lukkaria!

JAFERI

(*Kehaisten.*) Ja läpäisen sitä minäkin toki paljaalla luvullakin yhdelle ripille! Neljä pääkappaletta osaan katkista ulkoa kuin vettä, ja Pajarin leski neuvoi vielä hyvän konstin . . . Että kun opettelee vaivaisensyntyisen ulkoa nurinpäin, lopusta lähtien, niin sitten ulkomuisti yhä paranee . . . Niin että mennään vaan, Nellu, ripille päästyä ihan vakavasti naimisiin . . . (*Äkkiä.*) Mitenkä vanha, sinä, Nellu, jo olet?

NELLU

(*Kehaisten, hyvin tietoisena.*) No on minulla toki jo seitsemäntoista vuotta . . . Niin että en minä enää mikään lätykkä ole . . . Ja sitten minä saan ne testamentti-tuhannet . . . viisikymmentä tuhatta, sillä (*ynseästi*) kukahan nyt Nyssestä huolisi! . . . Pähkähullusta pojasta! . . . Pyh!

JAFERI

Niin . . . Vakavat meiningithän minulla on . . . En minä muita rakasta . . . Kupilan lidasta vain valehtelevat, että minä rakastan.

NELLU

(*Nenäkkäästi.*) Kupilan lida! . . . Tää nyt . . . (*Nouse äkkiä ja matkien ynseästi, nenäkkäästi, nenä pystyssä, suu supullaan.*) Kun se koittaa olla ja . . . Kävelee näin . . . (*Näyttää kävelyä.*) Näin . . . Näin! . . . (*Ynseästi.*) Pyh! . . . Ja kaikilla se jo pitää mieskin olla ja rakkaus kuin nyt silläkin . . . Vasta viime kuussa kääntyi seitsemännelletoista ja nyt jo miehen perään! . . . Pyh!

JAFERI

Mutta en minä välitä hänestä . . .

NELLU

(*Jatkaa omaansa ynseästi.*) Ja sitten vielä kehuu, Iida, paidoillaan . . . että hänellä niitä muka on kaksitoista, mutta (*tenäten*) se on vale . . . Minä luin ne aitassa, kun Iida oli poissa, ja niitä vaan ei ollut kymmentä enempää . . . Viisi oli orrella puhtaana, sängyn alla kolme likaista ja yksi päällä . . . Se on kymmenen . . . (*Ynseästi.*) Ja sitten jo rakkaus . . . Eto kanalla! . . . Tuskin on vielä pyrstöä perässä, kun jo! . . . (*Ynseästi.*) Voi, voi niitä nykyajan naisia . . . Eivät malta kunnolla syntyäkään, kun jo miehen ja rakkauden perään, mutta minä vaan (*tiukasti*) en . . . Isä ja äiti kokevat minua naittaa rippikoulusta päästyä Takkilaisen Hermannille, mutta minä vaan en Hermanista huoli. (*Halveksuen.*) Jo-han!

JAFERI

(*Halailee.*) No, Nellu

NELLU

(*Tenäten.*) Mutta se pitääkin sitten olla rakkaus ijan-kaikkista! . . . Eikä vain hetkellistä.

JAFERI

(*Tiukasti.*) No on se ikuista! (*Halaa.*) Se on niin ikuista että . . .

NELLU

(*Äkkiä, pelästyen.*) Voi . . . Äitisi . . .

JAFERI

Perr! (*Syöksyvät kiireesti pakoon vastakkaisille suunnille kumpikin.*)

LOMSTIINA

(*Saapuu Mimmin kanssa, kuin salaisuutta puhuen.*)
 Pekka Hakseli kyllä . . . (*ele*) sinun perään, mutta . . . pa-
 ree se on tää Nysse. (*Nyökäys.*) Mhy . . . Nysse!

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti.*) Jaa-a! . . . Että Nysse! (*Touhuua. Kapine saapuu, jälestä tullen. Istahtaa.*)

LOMSTIINA

Justiisa! (*Sopivilla eleillä.*) Hakselin Pekka tää . . .
 On aina ollut huikentelevakin . . . Nytkin . . . Rupesi jo
 ensin sitä Antti Piilin leskeä, Maijaa, mutta kun se Suih-
 karin leski oli kolmetuhatta rikkaampi, niin arveli, että
 jos hän sen . . . Suihkarin lesken . . . Niin . . . (*Nyökäys.*)
 Huikenteleva hän on . . . (*Nyökäys.*) Vaimosta vaan vai-
 moon . . . (*Eleillä.*) Jus-tiisa!

KAPINE

(*Vakavana.*) Ka . . . Se on mieskin horjuvainen . . .
 Siinä asiassa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti.*) Jus-tiisa! . . . (*Touhuua, toisin.*) Mutta niin
 ne ovat aina miehet . . . (*Touhuua kahvipannun kanssa.*)
 Huikentelevat ja heiluvat, niin että yhtä vain yrittävät, mutta
 tarttuvatkin toiseen. (*Touhuua.*) Niin . . . Niin se on . . .
 niin se on että: kun miehellä ei ole partaa, niin se sen
 kasvattaa, ja kun parta on kasvanut, niin ajaa sen pois.
 (*Touhuua.*) Jaa-a, Lomstiina! . . . Jaa-a! Jaa-a! . . . Niin
 se on . . . Niin se on, Lomstiina, tässä maailmassa se
 miehen meno, että pura sitä tai keri, niin valmista köyttä
 siitä et kierrä.

(Laulaa äkkiä, samalla iloisesti touhuten.)

Mies häilyvä on, kuten hameessa helma.
Ykskaikki, jos miehellä armahanaan
on Maiju, tai Kaisu, tai Sanni, tai Selma,
ei miehestä miestä saa jumalakaan.

KAPINE

(Poistuen, Lomstiinalle.) No . . . Minä sitten, Lomstiina,
alan mennä . . . Minä odotan sitten siellä veräjällä. *(Läh-
tee tietä myöten.)*

MIMMI PAAVALIINA

(Touhuten, kuin yksin.) Jaa, jaa, jaa, jaa! Mies on
aina mies.

LOMSTIINA

Niin! . . . Niin! *(Jatkaa omaansa, entistä puhetta.)* Ja
Nysse jo hyvin taipuu ja . . . *(ele)* tykkää . . . *(Nyökäys.
Tenäten.)* Ty-ykkää! . . . Ja sopuisa on ja sanoo, että kyllä
hän . . . *(Nyökäys.)* Niin . . . *(Tenäten.)* Nii-in . . . *(Kuin
salaisuutta.)* Ja näet jo . . . niinkuin sinne päin: . . . sanoo
jo, että hän . . . niinkuin sinun luo ensi yönä . . . niinkuin
rakastamaan . . . *(Eleitä.)* Yöjalkaan . . . *(Nyökäys.)* Rak-
kaus, näät, ja . . . *(Salaperäisesti.)* Jus-tiisa!

MIMMI PAAVALIINA

(Lyhyesti, varmasti.) No justiisa! *(Touhuuaa.)*

LOMSTIINA

(Jatkaa sopivasti.) Niin! . . . Niin! . . . ihan että ym-
märtääpäs hänkin jo . . . *(merkitsevästi)* sen asian päälle!

MIMMI PAAVALIINA

(Hanakasti, reilusti.) No johan ei! . . . Ikäni olen maata

kiertänyt ja tuhansia miehiä olen nähnyt, enkä yhtään viisasta miestä, mutta jokainenpahan noista toki ymmärtävät siinä asiassa viritettyyn vipuun käydä . . . (*Touhuuaa.*) Ja siinä se sitten koko miehen äly onkin! . . . Rysää ja koukkua etsii, ja kun niihin tarttuu, niin irti pyrkii ja taas uutta koukkua hakee. (*Touhuuaa.*)

LOMSTIINA

Jus-tiisa! (*Toista asiaa.*) Ja tälle Nellulle taas . . . koettavat vaan kiireesti miestä . . . kun vaan ripille pääsee . . . Sen testamentin takia näet . . . Niin että kiirehdi! (*Äkkiä.*) Liinu sieltä. (*Poistuen.*) No niin! . . . Nysse sitten . . . sanoi iltasella tulevaan. (*Poistuu oikealle metsään.*)

LIINU

(*Saapuu oikealta, tietä myöten juosten, veräjän kautta.*) Äiti! . . . Nyt tulee se toinen mies, joka sinua sanoi emälehmäksi.

MIMMI PAAVALIINA

Paholainen! . . . (*Uhkaavana.*) Mutta tulkoonpa nyt ja haukkukoon!

LIINU

Ja Hinkalle sitten vielä! . . . Oli sinusta puhunut, että sinä saarnasit heille viispennisestä sen Hollolan saarnan ja jotta sinä valehtelit itselläsi olevan kymmenen lehmää ja kärtit niitä ostamaan metsään.

MIMMI PAAVALIINA

Kehno mitä valehtelee . . . Vaikka en ole hylkyä nähtykään . . . Mutta tulkoonhan nyt.

LIINU

(*Äkkiä.*) Nyt! . . . Tuossa tulee. (*Juoksee vasemmalle.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Yksin uhitellen.*) Tulehan nyt . . . lehmäkauppias! . . . Eiköhän kuumene korvasi, ukko! . . . Kun kuulet, miten akka pamahtaa!

ROVASTI

(*Oikealta, hikisenä, itsekseen.*) Herran . . . Herran armo . . . Se yksin on elämän aarre . . . (*Silmäilee. Äkkiä.*) Jaa! . . . Sinäkö se olet se . . . (*venyttäen*) se-eee tähän seurakuntaan ilmaantunut kulkurivaimo? (*Panee tasapohjaisen hattunsa penkille alassuin.*) Häh, vaimo?

MIMMI PAAVALIINA

(*Hyvin ilkeän-imelästi, aivan kuin niiaten.*) Ni-iin, herra lehmäkauppias!

ROVASTI

(*Kiivastuen.*) Häh?

MIMMI PAAVALIINA

(*Samoin kuin äsken.*) Ni-iin, herra komerssöötinki . . . (*Ikäänkuin ilkeästi niiaillen tai kumarrellen.*)

ROVASTI

(*Suuttuu.*) Vai-mo! (*Lyö sateenvarjoa maahan.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Ilkeästi matkien.*) Herra ko-omerssöötinki ja . . . (*Äkkiä, nopeasti, uhkaavasti.*) Kuule, sinä pahalaisen lehmäparisniekka, kun minä sinun korvasi kuumennan, niin tie-

dät, että et toiste enää syyhymisettä akan saunaan kömmi . . . (*Uhittelee imelällä ivalla.*) No, herra komerssöötinki!

ROVASTI

(*Kokee alkaa papillisena, tapailten.*) O-on . . . On . . .
Tai oikeastaan että: Herra loi maailmaan vaimon ja . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Tarttuu, ilkeästi imelällä äänellä matkien.*) Niin . . .
Vaa-imon ja . . . (*Kuin niiailee ja kumartele ivalla.*) Justiisa . . . Herra tehdä sipasi luusta akan!

ROVASTI

(*Yrittää jatkaa.*) . . . loi vaimon ja . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Taas.*) Niin . . . niin . . . akan . . . akan loi Herra ja . . .

ROVASTI

(*Yrittää jatkaa.*) . . . vaan . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Äkkiä, nopeasti.*) . . . vaan siitä ei tullut miehelle ja
herra lehmäkauppiaalle mieleistä kalua, sillä . . .

ROVASTI

(*Yrittää, yhä papillisena, tyynenä.*) . . . si-iillä . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Ehättää kuin välinpitämättömänä, ivalla, touhuten.*)
Sillä mitenpäs se Herrakaan voi huonosta tavarasta hyvän
tehdä . . . Huonohan siitä akasta täytyi tulla, kun kerran

täytyi se paremman aineen puutteessa tehdä niin huonosta romusta kuin miehen kylkiluusta! (*Nauraa hyvin ilkeästi.*)

ROVAST

(*Huokaillen, hurskaasti.*) Jaa-a . . . mutta vaimon pitää suu . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Tarttuu imelällä ivalla matkien, niiaillen ja levennellen.*) Nii-iin . . . Vaimon suu . . . (*niiailua*) herra lehmäkomerssöötinki . . . Vaimon suu se on aina työssä kuin masiina: (*nopeasti*) kun se ei syö, niin se suutelee, ja kun ei puhu, niin pussaa.

ROVASTI

(*Raivostuu, lyö sateenvarjoa maahan.*) Vai-mo!

MIMMI PAAVALIINA

(*Suuttuu. Uhmaavasti.*) Ja nyt . . . nyt oikase, ukko, pakoon, tahi sinut piru perii.

ROVASTI

(*Yrittää äkäisesti ärjäistä,*) Vaimo!

MIMMI PAAVALIINA

(*Raivostuu, sieppaa paidan ja hyökkää.*) Paholainen! . . . (*Rovasti pakenee kauhuissaan oikealle. Yksin.*) Ä-häh! . . . Vieläköhän nyt tulet lehmän ostokselle. (*Huomaa rovestin hatun.*) Hattunsa uneutti . . . Elähän! . . . (*Noutaa kiireesti saavista kauhallisen vettä, kaataa sen rovestin hatuun ja ilkeästi riemuissaan nauraa kikattaen vie kauhan takaisin vesisankoon.*) Sait sinä pahuus! (*Touhuuaa, tarkastaen pannua, alkaen samalla touhutessaan veisata.*)

Pois makia maailma jää,
mun sielun päänänsä.

(Puhuen äkkiä.) Pannu tuo hylky . . . *(Poistuu.)* Pestävä tuo on, puhdistettava. *(Poistuu vasemmalle.)*

LIINU

(Saapuu.) Saipas se! . . . Tulkoonpas vielä haukkumaan! . . . Pahuuksen lehmäpatrassikka!

HINKKA

(Rientää kuin varkain hiipivä, vilkuillen, kuiskailleen.)
Liinu . . . Liinu hoi . . . Minä tulisin luoksesi yöllä, mutta kun se sinun äitisi, pahalainen . . .

LIINU

(Ynseästi.) Pyh! . . . Tää nyt!

HINKKA

(Kuiskuttaen, vilkuillen.) Mutta kuule . . . Kuule, Liinu . . . Tule sinä itse metsään . . . Kun jo nukkuvat niin hiivi . . . Minä soitan viulua, että löydät . . . *(Aikoo halata.)*
Li-iinu . . .

LIINU

(Olevinaan.) Niin, mutta . . . Sinä et rakasta ikuisesti . . .

HINKKA

(Topakkana.) Vai en . . . Sepä perhana . . .

LIINU

(Äkkiä.) Äiti!

HINKKA

(*Pakenee.*) No . . . tule . . . yöllä . . . Minä soitan viulua . . . (*Juoksee pois. Liinu pakenee toisaanne.*)

ROVASTI

(*Palaa, silmäilee hattuaan etsien.*) Tuossa . . . Uneh-tui . . . (*Pistää hatun päähänsä, vesi valuu hartioille. Suut-tuu.*) As! . . . Akan pahuus! (*Nuuhkaisee hattua. Har-mistuneena.*) As! . . . Tuo pahuus. (*Lyö hattuaan kuivaksi.*) Vallesmannin kynsiin minä sen hyllyn annan. (*Nuuhkaisee. Ajattelee, puhuu ajatellen.*) Mhyh . . . Sanoi, että Herra teki vaimon miehen kylkiluusta, mutta . . . (*ajatellen*) ei olisi luullut kuivasta kylkiluusta niin mehevää ja heruvaa tulleen . . . (*Poistuu allapäin hattu kädessä.*) Tärveli koko hatun . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Saapuu koko joukon kanssa, nostaa kätkyen.*) So, Emstiina . . . Souvattamaan, että ei herää. (*Emstiina al-kaa liekuttaa.*) Ja sitten . . . Sen kun tuli palamaan! . . . Lämmin yö tässä tulee . . . Tarkenee hyvinkin nuk-kua ulkona. (*Touhuuaa keittolieden tulisijaan tulen pala-maan.*) Jaa-a . . . Jaa-a! Huomenna sitten, lapset, alkaa rippikoulu ja . . . (*Hartaasti aivan, yhä touhuten.*) On ol-tava nöyrä ja kuuliainen sekä rovastille että lukkarille, sillä Herra aina auttaa niitä, jotka silloin kun muut veh-näistänsä syövät, eivät tee omaa kaurakakkuaan kateudella karvaaksi. (*Toiseen asiaan, äkkiä.*) Ja sinä, Liinu! . . . Ala ottaa sieltä kuormasta räsyjä pään alle . . . Ei tässä tulella kylmä tule. (*Liinu puuhaa. Joukko varustautuu makuulle. Iltarusko alkaa.*)

JAFERI

(*Riisuu takkiaan päänalusekseen. Liinulle.*) Liinu . . .
Mitä se äiti sille miehelle?

LIINU

Haukkui . . . Ja sanoi että se on lehmäkauppias.

EFREITTI

(*Jo takitta.*) Voi kun iltarusko punottaa! (*Puhalttaa torveen.*)

MIMMI PAAVALIINA

Sis-so! . . . Pois siitä jo sotatorvet törisemästä. (*Touhuua, nostaa vasun toisaanne.*) Jaa, jaa, lapset . . . Ei se ylpeydessä eikä pumpulipaidassa onni ole, mutta kun sitä iloisesti uskoo piikkopöksytkin verkaisiksi, niin herrana niissä vaeltaa ja iloisena ja riemusta rikkaana elää . . . Niin että nöyrästi kun sitä vaellatte . . . ja kun osaatte antaa itsekullekin niin rovastille kuin lukkarillekin arvon, niin se Herra rakas taivaallinen isä luo teidänkin puoleenne kerran maailmassa lempeän silmäyksen niin että . . . nukutte hänen kaikkivaltiaassa turvassaan yönnä niinkuin viattomat varpuset oksallansa . . . Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . Jaa-a! . . . So, Emstiinakin . . . makuulle siitä. (*Ottaa kätkeystä viinapullon, vie sen kuormaan. Itsekseen, pulloa kuormaan kätkien.*) Tuon viimeisen viinapullon säästin lukkarille lahjukseksi . . . Kuuluu olevan viinaan menevä mies . . . Ja jos tuolle muutaman kymmenen markkaa muuksikin lahjukseksi suikkaisi . . . Huokeammaksi se tulee, kuin ruveta tällä iällä lukua opettelemaan ja senkin seitsemiä kouluja ja yliopistoja läpi käymään. (*Joukolle.*) No, komppaniia! . . . Sen kun jo makuulle . . . (*Ilta himmenee. Joukko alkaa olla jo makuulla.*) Jaa, jaa, jaa! . . .

Elät vain ja kulet ja ponnistat ja yrität, mutta! . . . (*Äkkiä.*) No, mitäpä s tässä on nurkumistakaan . . . On ollut maailmassa sekä leipää että riemua . . . Maantietä on ollut yhtä pitkältä kuin rikkaillakin . . . (*Makuulle varustautuen.*) Ja mitäpä tätä ihminen muuta enää tarvitsekaan. (*Laskeutuu hänkin makuulle.*) Taivaallinen isä se kuitenkin huolista huolen pitää, niin että ei ihminen sortuisi niiden alla. (*Nukkuvat. Metsästä alkaa kuulua viulun soittoa.*)

LIINU

(*Kohottaa päätään, kuiskaa soittoa kohti.*) Tsytt . . .
Se valvoo vielä . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuorsaa. Nysse ilmestyy tietä myöten, nojautuu aitaan tien puolella ja jää siihen seisomaan.*)

LIINU

(*Nousee hiljaa.*) . . . Jokohan se nukkuu? (*Alkaa hiiپیä tanhuan yli soittoa kohti.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Unessa.*) Kukahan siellä!

LIINU

(*Säpsähtää, yrittää nopeasti makuulle takaisin. Soittajalle tarkoittaen.*) Tsytt!

MIMMI PAAVALIINA

(*Unisena, makuullaan.*) Kukahan siellä . . . soittaa . . . (*Paussi.*) Mene, Liinu, ja . . . (*paussi, unisena*) sano että . . . (*Haukoittelee. Unisena.*) Mene nyt! . . .

LIINU

(Muka äkeästi, niskoitellen.) Enkä minä!

MIMMI PAAVALIINA

Vai et! . . . Sukkelaan siitä! *(Nukkuu.)*

(Muka suuttuneena.) Pahuus! *(Lähtee soittajan luo.)*

NYSSE

(Yhä ryntäällään aitaan nojaten. Itsekseen.) Niin . . .
Se nukkuu. *(Hyräilee entisessä asennossaan.)*

Armas nukkuu, kuu.

Käki kukkuu, kuu,

Hän nukkuu, kuu,

oi nukkuu.

Kolmas näytös.

(Pitäjän tupa. Keskellä pöytä. Pöydällä virsikannel ja lukkarin hattu. Joukko tyttöjä. Lukkari Pilatus kirjoittaa niiden nimiä kirjaan.)

PILATUS

(*Tarkastaa kirkonkirjaa.*) Anna Katariina Kilpinen . . .
(*Tytöltä.*) Sen Antti Kilpisenkö tyttö?

TYTTÖ

(*Ujona.*) Sen . . .

PILATUS

Saat mennä! . . . (*Tyttö niiia ja menee istumaan. Selailee.*) Ja sitte . . . Tämä toinen tyttö . . . (*Selailee.*) Pailonkylä . . . Kyrönkylä . . . Ämmävaara . . . (*Tytölle.*) Ämmävaaralta? . . . Sen Antti Kutusen tyttö?

NELLU

Sen . . .

PILATUS

Soo . . . (*Äkkiä.*) Montako lehmää teillä on?

NELLU

Kuusi . . .

PILATUS

Valehtelet . . . Rovasti sanoi että viisi. (*Tarkastaa toista kirjaa. Itsekseen.*) Niin on . . . Se on maksanut ainoastaan viidestä, kuten rovasti sanoi. (*Nellulle.*) Isäsi on voimmaksussa sanonut jotta viisi . . . Häh?

NELLU

(*Tapaailee.*) Niin kun . . . Se yksi kun . . . teki sitte härkävasikan, niin jotta . . . se ei silloin vielä ollut ihan lehmä . . . (*Nypistelee esiliinaansa.*)

PILATUS

Hokiset . . . Kiertelet asiassa . . . (*Äkkiä.*) No istu. (*Nellu menee istumaan.*) Ja niin pääsemme sitten alkuun. (*Yskähtelee, kohentaa silmälasit ja katsoa tuijaa.*) Alkuun pääsemme ja . . . Rovasti itse on matkalla . . . herra piispan mukana . . . Palaa vasta lopettamaan . . . (*asettelee kirjoja*) lopettamaan ja . . . (*Mimmi Paavaliina työntyy koko joukkonsa kanssa, rintalapsi sylissä. Ipulla piippu hampaissa, Efreitillä torvi, Emstiinalla nukke. Lapset hämmästyvät, tunnettuaan lukkarin, ja kokevat kuin piiloitella ovipielessä.*)

Hyvää päivää, herra rovasti ja . . . (*niiailee.*) Niin, herra rovasti ja . . . (*niiaa*) herra kanttori ja . . . (*Touhuua joukolleen supatellen.*)

PILATUS

(*Katsoo kuin ihmeissään, pää kenossa, että näkisi lapsien lomitse. Itsekseen.*) Se on siis tämä . . . Se silloinen joukko . . . (*Yskähtelee. Katsoo. Äkkiä, jyrkästi.*) Mitä asiaa sinulla, vaimo, on?

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti.*) Jaa-a! . . . Niin asiaako että . . . (*Huokaa ja hyssyttää.*) Niin, että olisihan sitä asiaakin, olisi . . . (*Vie lapsen penkille.*) Tää pienin lapsi olisi kastettava ja . . . (*Hartaasti.*) Jaa, jaa, herra rovasti . . . Ei sitä ihmisen sovi ilman kasteenliittoa maailmassa elää . . . (*kuin huokaus*) elää ja . . . (*Äkkiä.*) Ja sitte nämä kaksi vanhinta olisi rippikouluun tulossa . . . Tää Jaferi ja Liinu, niin että olisi oikeastaan neljä asiaa: Kaksi lasta rippikouluun, nuorin kasteelle ja sitten neljänneksi, olisin itsekin tässä käydä pyöräyttänyt rippikoulun.

PILATUS

(*Katsoo ihmeissään.*) Häh? . . . Vaimo?

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin hartaasti.*) Jaa, herra rovasti . . . Sillä se aina lopultakin routa porsaan kotiin ja kevät vuohen pukin luo vetää, niin että . . . (*Äkkiä Ipuille.*) No, Ipu! . . . Pokkaa nyt ja kumarra herra rovastille . . . No! . . . Pokkaa nyt! . . . Noin! (*Painaa niskoittelevan pojan kumartamaan. Hyvitellen.*) Niin kiltisti se Ipu-poika herra rovastille pokkaa ja . . .

PILATUS

(*Keskeyttää.*) Hokiset, vaimo! . . . En minä ole rovasti . . . Kanttori minä olen.

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhuuaa.*) Jaa-a! . . . Herra kanttori . . . Tietääkin sen (*Touhuuaa.*) No, Emstiina . . . Niiaa kauniisti herra kanttorille! . . . (*Vetää niiaamaan.*) Kas niin! (*Kuin hartaasti.*) Jaa-a, herra kanttori! . . . Niin että täällä olisi sitten . . .

(*kaivaa alushameensa taskusta*) täällä olisi tämä papinkirja . . . Sitä kun ollaan reissuväkeä tässä Herran seurakunnassa . . . (*Pilatus tarkastaa papinkirjaa juhlallisena.*) So, Efreitti! . . . (*Niistä esiliinalla pojan nenän.*) Ja Ipu! (*Korjailee tämän housuihin paitaa.*) Lapset ovat nyt kiltejä niinkuin aina, ja niinkuin äiti on aina varoittanut, että pitää olla kuuliainen kaikille ja jos pappi tai kanttori tulee vastaan, niin pitää kauniisti pokata.

PILATUS

(*Lukee papinkirjasta.*) Jaa-a! . . . Naimaton nainen Mimmi Paavaliina Ruusunen ja hänen isättömät lapsensa: Jaferi, Liinu, Efreitti, Emstiina ja Ipu . . .

MIMMI PAAVALIINA

Niin . . . Ja sitten tämä kastamaton . . . Kriitliisa.

PILATUS

Siis kuusi isätöntä lasta!

MIMMI PAAVALIINA

(*Kallella päin.*) Niin, herra kanttori . . . (*Siunaillen.*) Kuusi isätöntä orpoa . . . Ei kellään isää! . . . (*Puhuen.*) Se oli tuon Jaferin isä vallesmanni Taipale . . . Liinu on Sysmän entisen apulaispapin ja Emstiina Jussi Matikaisen tytär . . . Ja Efreitin isä taas on Jaalan ja Ipun isä litin lukkari ja . . .

PILATUS

(*Keskeyttää. Kuin äkeästi.*) Hokiset! . . . Hokiset! Joutavia sinä, eukko, hokiset . . . (*Ynseästi.*) Lukkari! (*Selittäen.*) Minä olen jo kolmeneljättä vuotta ollut lukkarina, eikä minulle ole vielä koskaan semmoista vahinkoa tapahtunut.

MIMMI PAAVALIINA

Niin . . . Se sattuu toiselle vahinko, toiselle ei . . .

PILATUS

(Äkkiä. *Varustautuu poistumaan.*) No . . . Nyt lukekaa hiljaa . . . Kukin yksikseen ja hiljaa. Istumaan sinne. (*Jaferi ja Liinu alottelevat.*) On väliaika . . . Minä tulen oitis. (*Poistuu. Kaikki alkavat lukea.*)

MIMMI PAAVALIINA

Emstiina ja sinä, Efreitti . . . Pellolle siitä . . . (*Työn-telee.*) Ja Ipu! . . . Sis-so! (*Sysää ulos ovesta ja poistuu jälestä.*)

LIINU

(*Lukee hyvin nopeasti.*) Ja siihen aikaan tapahtui että . . . Ja koska he siihen paikkaan tulivat ja katso siinä oli kaikki kuten . . . (*Viskaa katekismuksen pois.*) Ja viis minä tästä pöpötyksestä! . . . (*Toisille.*) Tytöt! . . . Nyt ei ole lukkaria! (*Rientää pöydän luo, istahtaa, panee lukkarin hatun päähänsä, alkaa vakavilla ilveillä soittaa kannelta. Jaferi alkaa kuherrella Nellun kanssa.*)

ERÄS TYTTÖ

(*Lukee nopeasti.*) Ja kuinka ja miten tämä kaikki tainkaltainen voi tapahtua? . . . Vastaus . . . Koska minä olen sen haamaasta minun lapsuudestani niin todistettavan kuulut ja koska myös . . . (*Eräs tyttöpari nousee tanssimaan. Toisia yhtyy lukemaan ääneen, kaikki omaansa, yhtäikaa. Hetken ajan ääneti tanssittuansa alkaa tanssiva pari rallattaa valssia: laa . . . laa . . . j. n. e. Vähitellen hiljenee silloin lukukohina, ja tanssiva pari laulaa valssia sanoilla:)*

Ah saapuos, kulta,
poiss' ilot on multa.
Mun iloni,
mun eloni,
mun kaikkeni, armas, oot . . .

(Useat toiset yhtyvät ja kertaavat tanssivan parin mukana kolme viime säettä. Toinen pari nousee tanssimaan. Toiset laulavat istuen kirjat kädessä, kuin tunteellisina.)

Jos viipyvi armas,
on mieleni karvas,
ah minua,
jos sinua
en luokseni, armas, saa!

(Kertaavat.)

LIINU

(Äkkiä.) Hys! . . . Lukkari. (Panee kiireesti hatun pois ja rientää paikoilleen, samoin tanssivat parit. Hiljaisuus. Kaikki lukevat ääneti. Pilatus yrittää tulla, mutta perään-tyy ovelta.)

NELLU

(Jaferin kanssa kuherrellen, ynseänä.) Ja kehukoon Iida paidoillaan vaikka mitä, niin minä nyt en moisesta . . . sillä on niitä muillakin . . . On minullakin neljätoista hammetakin ja niistä yksi ihan puolisilkkinen, mutta johan minä kehuisin . . . *(Halveksuen.)* Pyh!

JAFERI

Niin . . . Ja saathan sinä sitten vielä ne tuhannet . . . Testamenttituhannet!

NELLU

(Halveksuen.) No olipa nuo nyt . . . mokomatkin tu-

hannet, vaikka miten, mutta sitä minä vaan lidaa, kun se niin loosaa olla . . . Vasta siinä iässä ja kuitenkin jo loosaa . . . (*Nenäkkäästi*) Mutta loosatkoon! . . . Tää nyt . . . Ja leuka vielä aina noin ylpeästi kököllään. (*Näyttää leuka pystyssä.*) Ja käkättää että: (*Jäljitellen.*) Käkä, kākā, kākā, kākā, kākā!

JAFERI

Mutta enpä minä lidaa rakasta . . . Minä olen vakavasti ajatellut ja nain sinut . . . (*Halaa.*) Nellu!

LIINU

Hys! . . . Nyt!

PILATUS

(*Saapuu kamarista, istahtaa, valmistautuu juhlallisesti. Mimmi Paavaliina tulee ulkoa. Katsahtaa.*) Noo-o! . . . Nyt sitten jatketaan . . . Alamme ensiksi uskonopin pääperusteista. Alamme ulkoluvusta . . . Nouse ylös, Kutusen tyttö. (*Nellu nousee.*) Vastaa minulle ulkoluvulla pitkästä katekismuksesta kysymykseen: Taidatkos sen selkeämmin sanoa?

NELLU

(*Laskettelee yhtenä rallina.*) Taidatkos sen selkeämmin sanoa? Mitä se on? Vastaus: taidan tällä tavalla. Sillä vaikka vesi on toimituksessa näkyväisesti läsnä ynnä tykönä on, niin ei se ole kuitenkaan vesi, joka toinkalttoisen matkaan saattaa, vain se on usko, joka sanan vedestä uskoo ja niin ovat ne eroittamattomasti yksi, sekä usko että vesi.

PILATUS

Rälläät . . . Rälläät . . . Liika kiireesti lukea rälläät.

(*Neuvoo.*) On luettava näin: Taidatkos sen selkeämmin sanoa? . . . Kysymysmerkki . . . ja vasta sitten edelleen: Taidan tällä tavalla, ja niin edespäin. No . . . Koetas uudestaan! Taidatkos sen selkeämmin sanoa?

NELLU

(*Laskettelee rallina.*) Taidatkos sen selkeämmin sanoa kysymysmerkki ja vasta sitten edelleen taidan tällä tavalla ja niin edespäin.

PILATUS

(*Eväten.*) Ei . . . jei . . . Istu alas! . . . Kaikissa tapauksissa on todistettu, että sinulla on hyvä ulkolukupää . . . (*Äkeästi Liinulle.*) Sinä tyttö siellä! . . . Nouse ylös! (*Liinunousee.*) Lue käsky, joka kieltää valehtelemasta . . . Kahdeksas käsky!

LIINU

(*Kuten äsken Nellu.*) Kahdeksas käsky. Ei sinun pidä väärää todistusta sanomaan. Mitä se on? Vastaus: Meidän pitää pelkäämään ja rakastamaan . . .

PILATUS

(*Keskeyttää.*) Elä rällää . . . elä rällää enää . . . Itse käsky jo loppui . . . Sinä hokiset vain liikoja . . . selitykset ja käskyt yhteen . . . (*Katsoo pitkään.*) Nooo . . . ja . . . Tiedätkös nyt sanoa, mikä valehteleminen on? . . . (*Odottaa.*) No? . . . Hokise nyt! (*Odoittaa.*) Et tiedä. (*Ilmoittaa.*) Valehteleminen on kristinuskon perustotuuksien mukaan häpiällinen ja kauhia synti . . . Istu alas! (*Nuuskaa.*) Huoruuden jälkeen on valehteleminen kauhein synti. (*Mimmi Paavaliina aivastaa, toruen.*) So! . . . So! (*Aivastus pääsee itseltä, yrittää.*) Ei saa . . . (*uusi aivastus*) aivastella

ei saa . . . (*Taas pääsee aivastus. Kärsimättömänä.*) Äs! . . .
 (*Pyyhkii isolla nenäliinalla nenänsä. Kuin itseksensä.:*) Ho-
 kisevat siinä! . . . Eivät ymmärrä, mutta lukea hokisevat!
 (*Asiaan.*) Noo-o . . . Ja nyt menemme siis sisälukuun . . .
 Jos naimaton nainen Mimmi Paavaliina Ruusunen alkaa
 . . . No. (*Käy osottamassa Mimmin kirjasta sormella.*)
 Tästä näin! (*Istahtaa uudelleen.*) No . . . Eikö se jo ala
 . . . li-sano-ii.

MIMMI PAAVALIINA

(*Jälestä.*) li-sano-ii . . .

PILATUS

Ässä-ää-sää.

MIMMI PAAVALIINA

Ässä-ää-sää.

PILATUS

li-sä.

MIMMI PAAVALIINA

li-sä.

PILATUS

Ei se luku jollaa . . .

MIMMI PAAVALIINA

Ei se luku jollaa . . . (*Nellu tirskahtaa nauramaan.*)

PILATUS

(*Äkeästi.*) Vai-mo! . . . Hokiset siinä . . . Sinä vain ho-
 kiset . . . (*Nousee, lähtee kävelemään. Selittelee. Jafari ko-
 kee saada salaa pistetyksi pärepihdin liepeeseen.*) Kristin-

uskossa on yhteensä kuusi pääkappaletta, nimittäin: ensimmäinen pääkappale eli laki, toinen pääkappale, evankeliumi, kolmas, neljäs, viides ja kuudes pääkappale . . . (*Pyhäytyy.*) Kuka se äsken tirskahti nauramaan täällä . . . (*Odottaa. Jaferi urkkii, saadakseen pihdin lukkarin takinliepeeseen.*) Niin . . . Kuka nauroi täällä? . . .

NELLU

En minä.

LIINU

Enkä minäkään. (*Jaferi saa pihdin kiinni.*)

PILATUS

No kuka sitten? (*Nellu purskahtaa pihtiasialle nauramaan. Sormella varoittaen.*) Tyttö! . . . Tämä voi ripille pääsyasiassa tulla sinulle kalliiksi. (*Äkkiä.*) Väliaika . . . Saatte mennä. (*Kaikki syöksyvät ulos. Mimmi jää. Pilatuksella yhä pärepihti liepeessä. Kokoilee pöydällä olevia kirjoja.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Lähestyy. Niiaa hyvin syvään.*) Herra kanttori!

PILATUS

Häh? . . . Mitästä sä tahdot?

MIMMI PAAVALIINA

(*Vetää viinapullon taskustaan, asettaa sen Pilatuksen eteen pöydälle, niiaten.*) Herra kanttori. (*Eleitä.*)

PILATUS

(*Katsoo pitkään.*) Soo-o!

MIMMI PAAVALIINA

(*Makeasti, kuten asia vaatii.*) Niin . . . Herra kanttori!
 . . . Ja . . . (*Panee rahan pöydälle.*) Kaksikymmentäviisi
 markkaa . . . sapuskarahaa! . . . Herra kanttori. (*Niiaa.*)

PILATUS

(*Kuin salaisuutta kuiskuttaen.*) Hokiset . . . hokiset . . .
 hokiset, vaimo. (*Työntää pullon taskuunsa.*) En minä ota
 lahjuksia . . . (*Korjaa rahan.*) Mutta lukkarilla on pieni
 palkka ja kurkun täytyy olla iso . . . Kaksikymmentä
 markkaa siis . . . Kuusi isätöntä lasta ja . . . (*katsahtaa
 rahaan*) kaksikymmentä markkaa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Tarttuu.*) Niin, herra lukkari . . . Sitä ihminen tässä
 maailmassa milloin rikastuu, milloin rakastuu, vuoroon li-
 hoo ja vuoroon laihtuu . . .

PILATUS

(*Tarttuu.*) No . . . No! . . . Niinkuin sanoin, niin en
 minä lahjuksia . . . Ihmiset kyllä hokisevat minun olevan
 naisein menevän, mutta elä usko . . . Valehtelevat . . .
 Turhia löpisevät . . . Ne ovat syypäitä, naiset . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi, reilusti.*) Ihan niin! . . . Nai-set, eikä miehet
 . . . Tietää sen itse, joka kokee, sillä niin sitä saa kuin
 mikäkin kuningas faaraon tytär nainen tässä maailmassa
 itsensä senkin seitsemällä rimpsuhameella koristaa, ennen-
 kuin onnistut saada miehen itseäsi pettämään verkkoosi
 vietellyksi . . . (*Tenäten.*) I-han! . . . Minä sanon aina asian
 niin että helähtää.

PILATUS

(*Äkkiä.*) No Herra olkoon sinulle armollinen!

MIMMI PAAVALIINA

Niin . . . Ja jos herra kanttorikin olisi samalla armollinen . . . kun on ripille pääsystä kysymys . . .

PILATUS

Nurut . . . Turhia nurut . . . Ripille pääsy, tosin, riippuu pääasiassa ja lopullisesti rovastista itsestään, ja autuaaksi tuleminen Jumalasta, mutta minä puhun sinun puolestasi rovastille, sillä me . . . (*Herkkänä, kuin liikuttetuna.*) Me oikeastaan, Mimmi Paavaliina . . . (*Herkkyneenä.*) Me olemme kaikki syntisiä ja . . . (*tapailee*) syntisiä ja . . . (*Jää kuin allapäin miettimään.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Herkkyneenä hänkin.*) Jaa-a, herra kanttori . . . Ei meissä ihmisissä ole synnitöntä paikkaa muuta kuin meihin imaistu kupparin sarvi ja jo pois karisseet vanhat hampaat.

PILATUS

(*Äkkiä, kuin heräten mietteistä.*) No niin . . . (*Jatkaa äskeistä.*) Olemme syntisiä . . . Iitin lukkari kerskasi aikoi-naan . . . (*Torjuen.*) Hokisi . . . Hokisi vain, sillä ei kestänyt Herran edessä, vaan lankesi . . . Hokisi, mutta lankesi.

MIMMI PAAVALIINA

Jaa-a! herra kanttori.

PILATUS

(*Äkkiä.*) No niin . . . Minä puollan sinua rovastille.

(*Poistuu kamariin, kääntyy vielä ovella.*) Tosin sinun lapsesi puhuivat sopimattomasti rovastillekin, mutta . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Oudostuen.*) Häh? . . . Mitä?

PILATUS

(*Rauhoittaen.*) No ehkä se oli vain . . . tuntemattomuutta . . . Höpisivät vain . . . Tuhmuutta höpisivät . . . (*Äkkiä.*) Mutta no! . . . Niin että rovastista kaikki riippuu . . . kun hän tulee. (*Poistuu kamariin.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Yksin.*) Mitähän se lukkari . . . Ovatkohan ne pen-
nut pahuukset mitä . . .

LIINU

(*Saapuu.*) Äiti hoi . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Tarttuu, ihan äkeänä.*) Tyt-tö, juukeli . . . Lukkari
justiisa sanoi, että te olitte jotain ilkeilleet . . .

LIINU

(*Tiukasti, keskeyttäen.*) Mutta se on vale!

MIMMI PAAVALIINA

(*Kovenee.*) Tyt-tö! . . . Juupelin letukka . . . (*Äkeästi.*)
Tiedätkö sinä mikä on vale? (*Touhuuaa.*)

LIINU

(*Puoliynseästi tapaillen.*) Niin no . . . Mistä minä tie-
dän . . . (*Nenäkkäästi.*) En minä ole mitä valehtelijan

koulua käynyt . . . (*Rentonaan*) Ja lukkaria ei vaan ole nähtykään ennenkun täällä koulussa ja sitten silloin kun ne kaksi lehmäkauppiasta sinua emälehmäksi haukkuivat . . . Niin silloin tuli siihen lukkari ja hän se juuri käski sinulle kieliä, että ne sinua emälehmäksi sanoivat . . . (*Suuttuu.*) Ja sitten vielä minua haukut, että minä valehtelen . . . (*Loukkautuneena, vihaisesti.*) Se on hävytöntä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Ivalla, yrittäen.*) Niin . . . Vai . . .

LIINU

(*Vihaisesti, lokkautuneena, keskeyttäen*) Niin kyllä . . . Vaikka miten totta puhuu, niin aina vaan valehtelemisesta haukutaan. (*Poistuu vihoissaan, aivan syöksähtäen, paiskaten oven jälessään kiinni.*) Pahuus!

MIMMI PAAVALIINA

(*Itsekseen. Touhussaan.*) Tyttö pahuus! . . . Sillä on jo kaikki oikean naisen ja emäakan kujeet ja tunnusmerkit. (*Äkkiä, veisaten touhussaan.*)

Maa suur' ja avara
ja kaikk' sen tavara . . .

KAPINE

(*Saapuu, avaa Nyselle oven. Nysse poltteele sitä pitkävartta.*) No, Nysse! . . . Menehän! . . . (*Newvoksii.*) Istuhan nyt tuohon! . . . (*Puhellen.*) Oltiin apteekissa käymässä . . . Niin kun tiettiin Mimmi Paavaliinan olevan lapsiaan kouluttamassa täällä, niin poikettiin tässä Nysen kanssa puheille. (*Istahtaa.*)

MIMMI PAAVALIINA

(Touhuuaa myttynsä kanssa. Jaa-a! . . . Sitä on siunannut lapset jo siihen ikään, niin ei se auta . . . Ripille ne täytyy hankkia . . . *(Nostaa myttyä.)* Ja toista se oli siihen aikaan kun minä ripille pääsin! . . . Toista nyt! . . . Sitä vaadittiinkin siihen aikaan sekä sisältä että ulkoa monet Sibeliukset ja pitkät katkesmukset ja hyvät rimpsut vielä raamatusta, niin että sen kun laskettele vaan pois ulkoa, jos mielit ja . . . osattiinkiinpa tuota siihen aikaan . . . Toista se oli se vanha viisaus kuin nää nykyajan lirunlarut!

KAPINE

(Vakavana.) Jaa . . . Kyllähän sitä siihenkin aikaan kovalle otettiin . . . lukemisessakin!

MIMMI PAAVALIINA

(Kehaisten.) No jo-han! . . . Sen tietää . . . Kannesta kanteen minäkin laskettelin katkismuksen, niin että lukkari rippikoulussa sai vain turhaan ohjaksista pidellä kuin villiin päässyttä varsaa . . . Kun minä ulkolukuakin ravaasin . . . *(Touhuuaa.)*

KAPINE

Jaa . . . Se on Mimmillä silloin . . . hyvä lukupää . . . *(Äkkiä.)* Mutta toiseen asiaan mennä, niin . . . Tästä Nysen asiasta sitä oikeastaan poikettiin vieläkin puhumaan ja peräämään . . . Niin että kyllä kai se Mimmi Paavaliina on jo ajatellut loppuun?

MIMMI PAAVALIINA

(Touhuuaa.) Nii-in . . . Ajatella sitä täytyy . . . Jus-tiisa . . .

KAPINE

Nysselle tuli jo ihan ikävä Mimmiä . . . Tahtoi sen-
vuoksi tulla mukaan . . . (*savut*) katsomaan.

MIMMI PAAVALIINA

(*Nysselle.*) Jaa-a, Nysse! . . . Niin sitä pitääkin . . .
Että ei unohda armastaan! (*Touhuua.*)

NYSSE

Enhän minä . . . Minä kävin sinun luonasi yöjalassa-
kin, mutta sinä jo nukuit.

KAPINE

Ka . . . olisit herättänyt!

NYSSE

Mutta minäpä en herättänyt.

MIMMI PAAVALIINA

Niin, niin, Nysse! . . . Oikein se oli, ettet herättänyt . . .
(*Touhuua.*) Herran sanassakin sanotaan, että jos olet vii-
sas, niin ei sinun pidä karhun varpaille polkeman, eikä
nukkuvaa vaimoa herättämän, tai sinä kylläsi saat.

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Ka . . . Minä en polkaissut varpaalle . . .
Minä pelkään syntiä . . .

KAPINE

Kiltti ja kölli poikahan tää Nysse on ollut . . . siinäkin
asiassa . . . Vaikka se ei miesväellekään ole se kilttiys
yleistä . . . (*Savut.*) Tämäkin Hakselin Pekka esimerkiksi:

Nai nuorena. Ei sitten viihtynyt ja tykännyt muijastaan, vaan katsoi jo, kuuluu, toiseen . . . Se tahtoo aina miestäkin se asia viepauttaa.

MIMMI PAAVALIINA

Arvaa sen! (*Puistella rumpsauttaa huiivia.*) Mies-parka! . . . Kun ei ole kaikki kylkiluut enää tallella, niin . . . Kulkee vaan miesrukka kuin tavara ja kapine ja mikä vanha patarani kädestä käteen: mammalta hellulle, hellulta Nellulle . . . Nellulta muorille ja lopulta muorilta huorille . . . (*Nysselle, hyvitellen.*) Mutta Nysse se ei . . . Eihän?

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Enhän minä . . . Siitä minä vain Ipusta tykkään, kun se polttaa tupakkaa . . . Se on semmoinen pappi . . . Meitä tulee sitten kaksi pappaa.

KAPINE

(*Tupakoiden.*) No . . . Elähän nyt, Nysse! . . . (*Toiseen asiaan.*) Mimmi tässä ikään Nellusta mainitsi . . . Se on se Nellu-tyttö, joka kuuluu täällä rippikoulussa olevan, se sama meidän sukulainen, joka tulee perimään ne viisikymmentätuhatta, jos ennen Nysseä naimisiin joutuu . . . Ovatkin senvuoksi olleet meidän kanssa vihoissa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Äkkiä, ynseästi, reilusti.*) Mutta eläpäs mitään! . . . Ei vielä letukka tiedä muuta kuin sen, miltä maistuu mamman patukka, ja tuo jo miestä! . . . Vaikka rippikoulukin on vielä levällään. (*Touhuua.*)

KAPINE

(*Tupakoiden.*) Ka . . . Se . . . tää naissuku elää siinä asiassa jo sähkön ja häyryn aikakautta . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Tenäten.*) Mutta maltahan! . . . Ei ole vielä hätää . . . Tyttö äsken lukkarin vahingolle syntisiä tirskei ja sen lukkarin äänestä silloin jo kuuli, että ei se Herra ripille-päästäessä jätä rankaisematta . . . (*touhuua*) sitä että Saara nauroi.

KAPINE

(*Kuin jo lähtöä varaten.*) No . . . Sittepä tää . . . Eukkokin siinä jo pitää asian päättyneenä ja varustaa häitä . . . Oikeastaan tässä oltiin Nysselle ihan tältä kirkonkylän räätälistä hääpukua hankkimassa . . . Että tekisi . . . Kangas tuotiin.

HAKSELI

(*Saapuu*) Kröhäävät tuolla ulkona sikiöt . . . (*Silmäilee istuinta.*) Olin papinvoita maksamassa, niin tuli poikeuksi.

KAPINE

Kuuluukos mitä?

HAKSELI

(*Puhuu. Aina kuin surullinen.*) Ei tässä mitä . . . Kröhäävät vain . . . (*Pihauttaa piippua.*) Ja räätälistäkin kun tässä sattui asiaa, niin arvelin, että jos tuota . . . (*puhalttaa piippuun, tai varaa tulitikkuja.*) Ajatkin kun tässä ovat näin kovat.

KAPINE

No . . . Jos me sitten lähdetäisiin jo, Nysse . . . Hyvästi vain, Mimmi Paavaliina . . . No, Nysse! (*Avaa Nysselle ovea.*)

NYSSE

Niin . . . Hyvästi, Mimmi! (*Poistuvat, Mimmi Paavaliina kaulaa Ipun y. m. alushousuja.*)

HAKSELI

Siinäkin . . . Tästä Jussi Kapineen pojasta, Nyssestä arvelin . . . (*Sytyttää.*) Poika-parka on jo syntyään heikko-mielinen, mutta (*savut*) ovat sille morsianta eukoksi yrittäneet, mutta ei tuo luonnu . . . Kuria vaan tekevät naiset ja narria . . . Se nainenkin kun on avioliitossa halukas enemmän järjen ja viisauden perään . . . (*Tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti, touhussaan.*) No niinpä onkin . . . (*Kaulaa, kuin huokailleen, reilusti, leveästi.*) Niin se on . . . Niin se on . . . Että ainoastaan viisaalle se vaimo tässä maailmassa vipunsa virittää . . . (*Puuhaa kaulattavaa pois puolta. Hartaasti.*) Mutta se on . . . (*yhä hartaammin*) se on toki meillä Herra rakas taivaallinen isä . . . Hän on ylhäällä ja me alhaalla . . . (*Harras huokaus.*) Hänen turvissaan sitä tässä maailmassa sekä sirkkuset että myös varpuset rauhassa varvullansa visertävät . . . (*Hyvin hartaasti, levälleen nostettuja Ipun housuja — tai lapsen paitaa — samalla tarkastaen.*) Kukin ajallansa ja kukin omaa viserrystänsä. (*Yhtäkkiä, hyvin iloisesti rallattaen.*)

Ja kun minun kultani helluntaina
rakastaa ja pussaa,

niin talven tullen ukko-parka
tuutua vaan hussaa.

(Riennättää tarkastelemansa kaulatun vaatteen orrelle.)

HAKSELI

(Vakavana tupakoiden.) Ka . . . *(Savut.)* Tästä Nyssestä yhäkin jatkaakseni . . . Vaikka, raukka, järjen ja viisauden puolesta heikkomiellinen on, niin . . . *(Sylkäisy tai muu.)* Osaapaan jo ymmärtää hänkin hameen jälestä vaeltaa!

MIMMI PAAVALIINA

(Leveästi, ihmetellen muka.) Sanos muuta! *(Touhuua. Päivitellen.)* Mutta ne ovat miehet aina semmoisia! . . . Älyä vähän, mutta . . . eivät eksy vaan, kun on toki johdattajana hame, minkä jälestä juosta jolkutella . . . Mutta . . . lihan heikkous, mutta minkäpä sille mies-parkakaan kohtalolleen voi . . . *(Touhuua.)* Herran kun täytyi tehdä mies paljaasta maan mullasta, kun ei ollut vielä parempaa tavaraa . . . kylkiluuta tai kapulaa, mistä tehdä ja . . . Arvaa sen silloin, että ei siitä erin kunnollista kalua tule.

HAKSELI

(Tupakoi, hyvin vakavana.) Ka . . . Se on tää elämä . . . yltä outo ja alta tuntematon, mutta . . . *(Savut, toiseen asiaan.)* Kävin, toin räätäilille hääpuvun ommella . . . Sillä tykkään nyt jo pitää tätä naimiskauppaa sinun kanssa lopullisesti päätettynä . . . Tässä kun nääkin olot ja kiireet ajat . . .

PILATUS

(Saapuu.) Soo! . . . Pekka Hakseli! Mitä kuuluu?

HAKSELI

(*Tupakoiden.*) Ei järin suurta . . . Huonot ajat tässä vaan . . . Syntikö tuo rasittanee, vai mikä, ihmiskuntaa . . .

PILATUS

Häh?

HAKSELI

Ka . . . Tää Mimmi Paavaliinapahan tää tässä siitäkin Kapineen hullusta pojasta puhui . . . Jotta se vaan se asia vetää hullunkin miehen vaimon verkkoon . . .

PILATUS

(*Työhön varustautuen.*) No . . . Se on Herran tahto . . . Kahdella jalalla se kuitenkin mies ikuisesti kulkee.

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti.*) Sanoipas lukkari oikein! . . . Että kulkee . . . Sillä mitäpä niistä, kun Herra se kuitenkin miehen synnistä puhtaaksi pesee ja eukko muista lioista . . . (*Tenää.*) Niin pesee kuin pesee. (*Touhuuaa.*)

PILATUS

Löpistään . . . Turhia nurutaan, Pekka Hakseli. (*Varustautuu kirjoja varaamaan.*) Me ihmiset olemme aina syntisiä ja vikapäitä ja meillä ei se ajallinen ole pahin . . . Keuhkotauti meille on vaarallisempi kuin maksa — näin vertauksella puhuen . . . (*Puuhassaan, kuin yksin.*) Hokiset . . . Hokiset sinä vain, Pekka.

HAKSELI

(*Poistuu.*) No! . . . Niin! . . . (*Ovessa työntyvät tytöt vastaan.* *Kaikki asettuvat paikoilleen.*)

PILATUS

(Juhlallisesti.) Siis alamme . . . Otamme tutkiaksemme Israelin sukuun . . . No-oo . . . Tietääkö Kerrin tyttö, kuinka monta sukupolvea oli Joramista Abiudiin? *(Odottaa.)* Ei tiedä . . . No entä Mimmi Paavaliina *(Mimmi nousee)* montako sukupolvea oli Joramista Abiudiin? *(Odottaa.)* No entä Zorobabelista Eliudiin? . . . Montako sukupolvea oli? *(Odottaa. Vastaa itse.)* Niitä oli viisi: Abiud, Elia-kim, Asar, Zadok ja Akim.

MIMMI PAAVALIINA

Jaa-a! . . . Viisi niitä oli.

PILATUS

Löpisevät . . . Löpisevät nää tämän ajan viisaat ja . . . maallisia kirjoja lukevat, mutta syvä raamatun tieto heiltä puuttuu . . . Löpisevät vain. *(Nuuskaa.)* Mutta nyt . . . *(kuin huokaus)* Niin . . . rovasti tulikin tässä välillä, ja hän itse tahtoo . . . *(asettelee kirjoja)* . . . tahtoo tarkastaa ja . . . *(asettelee)* tarkastaa ja . . . *(Nousee, kilauttaa kelloa.)* Nouskaamme . . . Rovasti saapuu.

ROVASTI

(Tulee kamarista. Silmäilee.) Herran rauha, lapsukaiset. *(Silmäilee yhä.)*

MIMMI PAAVALIINA

(Itsekseen.) Herra siunaa! . . . Tämäkö se olikin se lehmäkauppias . . . Nyt taisin kaataa veden väärään hatuun!

ROVASTI

(Pilatukselta) O-onko . . . kanttori, tuo se naimaton vaimo, josta kanttori puhui?

PILATUS

Hän, herra rovasti, mutta . . . Ehkä se oli . . . Ehkä se nyt oli lasten puolelta . . . olisikoon paljon sanottu, että tuntemattomuutta.

ROVASTI

No . . . No! (*Istahtaa pöydän taa. Alkaa.*) Olette, lapsukaiset, kanttorin johdolla alottaneet kristinuskon pääkappaleita . . . Meidän on niitä kaikkien koetettava sovelluttaa elämässä, niin että vaelluksemme olisi nuhteeton ja . . . (*tapailee*) nuhteeton ja . . . (*Äkkiä, lyhyesti.*) Niin . . . Nuhteeton . . . (*Menee asiaan.*) Ja sitten, jos me vielä edelleen tutkimme . . . Sinä, Nellu, siellä: (*Nellu nousee.*) Kenen suvusta Vapahtaja syntyi?

NELLU

Davidin.

ROVASTI

Saat istua . . . Ja sinä, poika. (*Jaferi nousee.*) Mitkä ovat autuuden eri osat?

JAFERI

Laki ja evankeliumi.

ROVASTI

Istu . . . Ja sinä, tyttö! (*Liinu nousee.*) Kuka oli Iisakin isä?

LIINU

Abraham.

ROVASTI

Istu . . . Ja sinä, vaimo. (*Mimmi Paavaliina nousee.*)

Kuinka monta persoonaa on Jumalassa? (*Odottaa.*) Et tiedä . . . No kuka oli Abrahamin poika? (*Odottaa.*) Et sitäkään tiedä.

MIMMI PAAVALIINA

(*Niiaa.*) Niin . . . herra rovasti . . . Se oli vaan erehdys, herra rovasti . . . (*Niiaa.*) Minä luulin että lehmäkauppias, herra rovasti . . .

PILATUS

(*Viipottaa kädellään vaikenemaan.*) Hokiset! . . . Hokiset! . . . Elä löpise! . . . Elä löpise! . . .

ROVASTI

(*Pilatukselta.*) Ja minkälainen on hänen sisälukunsa taito?

PILATUS

Jaa . . . Ei erinomainen, mutta tyydyttävä . . . Hokisee ja löpisee lukiessaan . . . niin että sotkee toisiinsa väli-merkit ja präntin.

ROVASTI

(*Lyhyesti.*) No! . . . No! . . . (*Puhuen.*) Me lopetamme nyt . . . Minä kuulustelen vielä iltapuolella uudestaan . . . Saatte nyt mennä. (*Alkavat suoltua ulos. Rovasti selailee kirkon kirjoja. Poistuessaan tytöt nöyrinä niiailevat jäähyväisiksi, rovastin siitä välittämättä.*)

PILATUS

(*Mimmille, tämän mennessä ulos.*) Höpisee . . . Minä siten sinulle sanon. (*Mimmi vastaa eleillä, niiaa rovastia varten jäähyväiset ja poistuu.*)

ROVASTI

(*Pilatukselle.*) Jaa, kanttori . . . Se vaimo . . . Minä en voi sitä sietää . . . Olen ihan murheellinen sen vaimon takia, sillä . . . (*Äkkiä.*) Niin . . . ja kuinka hänen kristillisyytensä laita on?

PILATUS

(*Tapailee.*) Jaa, herra kirkkoherra . . . Hän on . . . kuten me kaikki syntiset . . . armoa isoova ja . . . Sanankin kylvölle altis.

ROVASTI

Jaa, jaa . . . Jaa, jaa . . . Mutta meidän on kuitenkin vaadittava, paitsi sydämen kristillisyyttä, myöskin käytännöllistä kristillisyyttä, eli hyvää ulkonaista vaellusta, ja se silloin tuolla ei sopinut. (*Hapuilee kirjoja loitompaa eteensä.*)

PILATUS

(*Sovitellen*) Jos tuo . . . (*Ehättää kirjaa työntämään.*) Lie tuo vaimo itse siihen syytön . . . Jos ne lapset hänen poissa ollessaan . . . Taisi tapahtua tuntemattomuudessa ja . . . (*tapailee*) tuntemattomuudessa ja . . . (*Äkkiä, kaikki kuitataksaan sillä sovittelulla joutavana.*) Kränäävät lapset . . . Hulisevat ja kränäävät.

ROVASTI

(*Oikaisee.*) Ei . . . Ei se tapaus yksin, sillä myöskin vaimo itse . . . Hän myöhemmin itse laski minun hattuuni veden . . .

Neljäs näytös.

(Toisen näytöksen tanhua. Piiritanssi. Mimmi Paavaliina puuhaa. Nysse ja Ipu tupakoivat yhdessä etualalla syrjässä kumpikin kivellään istuen, Ipu nysällä, Nysse pitkävarrella. Kapine istuksii penkillä. Emstiina souvattaa.)

(*Piiri.*)

Ah niin! Pellavaa
tyttö kitkee, odottaa.
Yksin tyttö kitki
pellavaa ja itki,
poiss' on armas hältä,
ah, ei elämältä
paljon toivo-a hän voi.

Ah niin! Toivehet
on jo tyyten laannehet.
Itki, kitki suotta
tyttö monta vuotta,
kysyi kyynelissä:
miss' on armas, missä?
Vastausta vaan ei saa!

(*Nuori väki voi mielensä mukaan liikuksia, poistua, taas ilmestyä, kävellä tietä pitkin ohi. Nyt jää osa oleilemaan näkyvissä.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Mieli herkkänä. Touhussaan.*) Niin se on . . . Niin se on kuin lauloivat . . . Elät täällä ja kitket . . . Kukin omaa pellavaasi, mutta eivät ne toiveet niin vain tuviksi rakennu. (*Touhuuaa.*)

KAPINE

Jaa . . . Eipä ne juuri.

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhussaan.*) Muistan sitä minäkin vielä . . . vaikka en ollut seitsenvuotiaista kummempi . . . kun oli isä-vainaan mökin pihalla pihakoivu ja siinä keväällä kottaraiset, mutta eipään ole nyt . . . Hokisevat vaan . . . Hokisevat ihmiset täällä maailmassa — sanoo lukkari Pilatus.

KAPINE

Niinpä sitä . . . Elämä on elämä.

MIMMI PAAVALIINA

(*Hanakasti.*) Ihan jälliinsä . . . (*Kuin touhuten.*) Ihan jälliinsä ja oikein sanoit, että elämä on elämä . . . Pumpulipaidasta täällä kannattaa vain uneksia, niin että pue vain nöyrästi yllesi piikkopaita ja nuku tyytyväisenä siinä missä nukuttaa. (*Touhuuaa.*)

LOMSTIINA

(*Saapuu.*) No Mimmin leirissä sitä on aina iloa ja väkeä. (*Huomaa Ipun ja Nyssen.*) No jus-tiisa! . . . (*Hyvitellen.*) Nysse ja Ipu! . . . Kaksi pappaa! (*Nyökäyksiä eleineen.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin kehaisten.*) Jaa-a! . . . Siinä on nyt kaksi pappamiestä Mimmi! . . . (*Lomstiinalle.*) Istu ja ole, Lomstiina! (*Touhuuaa. Nysse antaa Ipun piippuun tulen.*)

KAPINE

Ja miten kās se lasten rippikoulu? . . . Onnistuivatko nāā Mimmi Paavaliinan lapset pääsemään?

JAFERI

Ei vielä ollut huutoa . . . Tänään ilmoitetaan.

MIMMI PAAVALIINA

Lukkari lupasi toki tuoda sanan . . . Että ei tarvitse itse juosta joukon kanssa . . . Tätä kun on siunannut tähän.

NYSSE

Ja hyvinhän me menestymme tämän Ipun kanssa.

LOMSTIINA

(*Hyvitellen.*) Menestyy Nysse . . . Me-nestyy!

MIMMI PAAVALIINA

(*Hanakasti.*) Jälliinsä! . . . (*Touhuuaa.*) Sillä kun sitä maailmassa reilusti ja uskollisesti vaikka piippuasi imeksit, tai vaikka takuustasi ruovit, niin menestyt vaan ja leivissä pysyt ja aina on myös yöpuu . . . Jos ei muuta, niin maantien selkē . . . Jälliinsä!

NYSSE

Ja minä imeksin uskollisesti . . .

MIMMI PAAVALIINA

Ja Ipu kanssa . . . Ipu on äidin poika . . .

KAPINE

No . . . No niin . . . Pidetään nyt sitten tätä Nyssen ja Mimmi Paavaliinan asiaa enemmän jo valmiiksi sovittuna kuin vireillä olevana . . . Muorikin se meidän siinä . . . Hän pitää tätä Mimmi Paavaliinaa hyvin sopu-ihmisenä. (*Tekee lähtöä*) Ja jos me sitten, Nysse, lähdetäisiin se asia toimittamaan . . . Poiketaan sitten ehtopuolella tästä ohi kulkiessa.

NYSSE

Niin . . . Poiketaan sitten. (*Poistuvat vasemmalle. Ipu lähteä pullittelee mukaan.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuin yksin. Kätkyttä kohentaen.*) Jaa, jaa . . . Niin se on . . . Että elämässä on rikkain se, joka tyytyy siihen, joka ei koskaan kesken ijän loppu: nimittäin maantiehen ja siihen iloon minkä elämästä itse irti saat . . . Saat mennä, Emstiinakin. (*Emstiina poistuu.*)

LOMSTIINA

Jus-tiisa . . . Ihan justiisa . . . (*Kertoen.*) Mutta Hakselin Pekka yhäkin . . . On ruvennut yhäti enemmän toivomaan ja levittää sitä, että Nysse ei . . . niinkuin olisi malliinsa ja . . . että olisi vikaa . . . (*Nyökäys.*) Niin . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Ynseästi.*) No malliinsa! . . . Kukapa meistä on malliinsa . . . Kun on omassa nutussa reikä, niin sitä iloitset

siitä, että on toisenkin nutussa . . . Niinkuin se oma reikä sillä paikkaantuisi. (*Touhuuaa.*)

LOMSTIINA

Jus-tiisa!

HAKSELI

(*Saapuu.*) Kapineen Jussi ja Nysse vastaan tulivat . . . Taisivat tohtorille . . . Nyssen päätä jos nuo vielä tohtoroinevat . . . (*Istahtaa.*)

LOMSTIINA

Kuuluuko sitä mitä?

HAKSELI

Ei erin . . . Nipurin eukko juorusi . . . Mutta vähänkö sitä juorutaan . . . niin vaimoväestä kuin miehistäkin . . . (*Sytyttää.*)

LOMSTIINA

(*Kuin huokailleen.*) Juorutaan . . . Juorutaan sitä . . . (*Äkkiä toisin, tarkoituksella.*) Ja on sitä juoruumistakin maailmassa.

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti*) No on! . . . On totta maar! . . . (*Kantaa vaatevasun oikealta vasemmalle.*) Kun sitä elät ihminen, nainenkin, kevytmielisten miesten joukossa, niin sitä pitäisi olla varustettu kuin panssarilaiva, jossa on kanuuna edessä ja tykki takana . . .

LOMSTIINA

I-han! (*Viittaus.*)

HAKSELI

Ka . . . Rönääväthän ne miehetkin . . . Toiset . . . On juoppoja . . . (*Savut. Kuin oikaisten.*) Vaikka en minä itsestäni sillä puhu, mutta kun se Nipurin eukko rupesi soimaamaan, että jos mies ottaa ryypyn, niin minä vain siihen sanoin että: onkos tuo mikä! . . . Mieshän se mies silti on.

MIMMI PAAVALIINA

(*Varmasti.*) Ja jälliinsä sanoit . . . Jos nyt mies ottaa ryypyn . . . Mitäpä siitä, sillä . . . (*reilusti*) mies minkä viinana juo, sen se saippuassa säästää.

LOMSTIINA

Ihan niin!

HAKSELI

Ja enkä minä silti kuitenkaan kaikitenkaan ole koskaan ryypyn orjana ollut . . . Jos olen murheen hetkellä milloin ottanut, niin se on ollut vain silloin . . . enemmän vain virkistykseen vuoksi. Mutta se Nipurin eukko rönäsi väärin ja sanoi että aina . . . (*Savut.*) Mutta se maailma pitää meistä murhetta!

MIMMI PAAVALIINA

(*Reilusti, touhuten.*) Osaitpas sanoa! . . . Ihan! . . . Niin että maailma meistä murhetta pitää enemmän kuin me itse . . . Me itse vain iloisesti niitämme ja maailma ne niitokset murheella kokoaa.

HAKSELI

(*Jatkaa.*) Minullakin siinä . . . kovat olot . . . (*Kiihtyy kuin hihkuu, mutta surullisella sävyllä, katkerana.*) Himp-

paa! . . . Himppaa! . . . Himppaa! — hoputtaa maailma . . . Elät! . . . (*Toisin.*) Mutta mitäpä siitä! (*Nousee läheteäkseen.*) Pupurisen vävyille olen kyllä vähän velkaa, mutta mitäpä siitä! (*Mimmi Paavaliinalle.*) No niin! . . . Minä tulen vielä iltapuoleen ja puhutaan sitten kahteen keskeen . . . Sovitellaan sitä naimakauppaa . . . Jos tuo lopultakin leikkaantuisi. (*Poistuu.*)

(*Metsässä piiritanssi-laulu.*)

Ja neito piirissä pyörii,
ja lemmenteikissä hyörii.
Miss' on neito, niin siellä on lempi,
ja miss' on lempi, on onni.

Kättä annan nyt sulle.
Ollos ystävä mulle!
Ilman lempeä onpi meille
elo arkinen aina.

MIMMI PAAVALIINA

(*Herkkänä, touhuten.*) Tanssaavat siellä . . . Sitä tässä maailmassa tanssaat . . . Milloin mustenee, milloin valkenee . . . Jos nyt valkeneisi . . . (*Äkkiä, reilusti.*) Mutta mitäpä siitä! . . . Tanssatkoot! . . . (*Touhuua, esim. kaataa vettä sangosta toiseen.*) Sillä lehmän pitää olla tässä maailmassa hyvälypsyisen, kukan ihanan, ja vaimon aina iloisen luonnoltansa . . . Kyntöhärästä ja miehestä sensijaan ei ole väliä . . . kunhan vain on ja elää ja tekonsa tekee . . . (*Touhuua.*) Niin että jos tuo nyt sitten valkeneisi . . . Että pääsisi lopultakin tästä neitsyt-nimestään ihmisten kirjoihin . . . Happanet tässä muuten jo vanhaksipiiksi . . .

LOMSTIINA

Va-alkenee . . . (*Touhuten.*) Nyssellä on testamentin ja

taloperinnön kanssa satatuhatta . . . Johan ei valkeneisi . . .
(*Äkkiä.*) Ja mitens' se nyt tuijasi? . . . Rippikoulu?

MIMMI PAAVALIINA

Tuo lukkari kohta sanoo . . . Mutta voillapa tuo on
voideltu lukkarin mieli . . . Rovasti kyllä oli nyreä . . . (*Tou-
huaa.*) Osui tässä . . . Pani, ukko parka, hattunsa pahalle
penkille, ja erehdyt sitä . . . Otti koulussa sitten lujalle.

LOMSTIINA

(*Kuin salaisuutta.*) Ja ei kumpikaan . . . ei Kapine eikä
Hakseli tiedä, että Mimmi . . . (*merkitsevästi, eleillä*) itse-
kin oli . . . (*Nyökäys.*) Ei vaan tiedä. (*Eleitä.*)

JAFERI

(*Saapuu.*) Äiti . . . Minäpä menen naimisiin!

MIMMI PAAVALIINA

(*Hämmästyen.*) Häh, poika?

JAFERI

Niin kyllä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Ivalla.*) Soo-o! . . . Ja ilman mamman lupaa! . . .
(*Ivalla.*) Herra Jaaf-feri!

JAFERI

Niin kyllä!

MIMMI PAAVALIINA

(*Ivalla.*) Vai ihan „niin kyllä“ vielä . . . Herra ker-

santti ja lehmäkauppias Jaferi! . . . Kun ei jo Ipu tähän miniää mammalle tuo! . . . Jaaha! herra komersyötinki Jaaf feri. (*Lomstiinalle.*) Mutta niin ne ovat miehet . . . Mamma saa paraiksi työnnetyksi niiden paidanhelman takaisin housuihin, kun jo ilmoittavat: mamma, en minä enää tittiä tahto, tillä minulla pitää olla hellu! . . . (*Touhuuaa.*) Jaa . . . jaa . . . Mutta niin se on . . . Muni kana muna, niin kukkona se kohta perässäsi kiekuu.

JAFERI

(*Suuttuu.*) Elä pilkkaa! . . . Menen naimisiin, niin menen.

MIMMI PAAVALIINA

Ja kenenkää kanssa, tuota . . . (*ivalla, ihan kuin ilveillessään jotenkin kumarrellen*) herra Jaaf-feri aikoo?

JAFERI

Nellun kyllä.

MIMMI PAAVALIINA

(*Jyrkästi, lyhyesti.*) Siitä ei tule mitään . . . (*Kuivat eleet.*)

JAFERI

(*Uhitellen.*) Mutta tulee!

MIMMI PAAVALIINA

(*Tietoisesti.*) Niin kauvan kun olet alaikäinen, on äidillä valta kieltää vihkiminen . . . Ja siitä ei tule mitään, ennenkun äiti on ensin vihitty . . . Mutta sen jälkeen . . . Pashlii . . . Pashlii, sanoi ryssä!

JAFERI

(*Itsekseen.*) Saakeli!

MIMMI PAAVALIINA

(*Touhutessaan, voitokkaana.*) Ja sitäpaitsi, niin . . .
Vielä on lusikkakin pappilan puurossa . . . Et sitä tiedä
ennenkun lukkari sanan tuo, onko lupa ripille itselläsi
enempää kuin Nellullakaan . . .

JAFERI

(*Poistuu, uhitellen.*) Mutta vaikka hitto perisi, niin nain!

MIMMI PAAVALIINA

(*Lomstiinalle.*) Se on se tyttö siitä Nyssen testament-
tirahasta kilpailija . . . Mutta elähän . . . (*Touhuua.*) Elähän,
tyttö, vielä lipaise! . . . Muut Nysseä pilkkaavat, mutta
Mimmi Paavaliina auttaa heläyttää juuri häntä, koska
häntä maailma pilkkaa, sillä Nyssellä on piikkopaidan alla
paitaa parempi sydän ja . . .

LOMSTIINA

(*Varmana, hyvillään.*) Ihan justiisa! . . . Lomstiina
en olisi, jos ei niin.

MIMMI PAAVALIINA

(*Jatkaa omaansa.*) . . . ja mitäpä tuosta sitten, jos mie-
hellä ei olekaan kaikki jullit jällillään . . . Sitä varten se
Herra miehen tuhmaksi loikin, että vähemmän ymmärtäisi
rakkauden asiassa eukon koukkua kiertää . . . (*Katsoo.*)
Ei tuo vaan se lukkari jo tule . . . Saisi tässä kuulla oman
tuomionsa ihminen . . . Jussi Kapine sieltä vaan näkyy
Nyssen kanssa.

KAPINE

(*Palaa Nyssen kanssa.*) Hakselin Pekka siinä . . .
Räpisee . . . Vihastunut tuo lie, niin . . . vastaan kun tulee,
niin joutavia räpisee . . . (*Hankkii istuakseen.*)

LOMSTIINA

Anna räpisee . . . An-na rä-pisee! (*Nysselle, mairitel-*
len.) Mutta Nysse se ei räpise . . . Nysse-poika vaan ra-
kastaa . . . Rakastaahan Nysse?

NYSSE

Niin . . . Rakastanhan minä. (*Istahtaa.*)

KAPINE

Kaipa se on Hakselilla mustasukkaisuutta . . . Se tah-
too semmoinen miestä aina ärmittää. (*Tupakoi.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Leveästi. Touhuten Ipun housujen kanssa.*) Jaa-a! . . .
Ihan niin . . . Mies menee markkinoille ainoastaan kun tie-
tää siellä muitakin olevan! . . . (*Housuille.*) Ipun housut
tässä. (*Puistauttaa niitä.*) Täytyy Mimmin sitäkin miestä
housuissa pitää. (*Äkkiä rallattaen, vieden housut nuoralle.*)

Ja mamma se miehelle housut tekee
ja muija ne housut pesee . . .

(*Puhuen.*) Jaa-a! . . . Niin se on! Nainen se saa
kaikki valmiiksi miehelle tehdä . . . Mutta mitäpäsi siitä!
. . . Ei se kuitenkaan mies housujaan pilaa, vaan housut
miehen. (*Touhuua. Ehättää kahvipannua liesikiviltä kuor-*
maan. Supattelee Lomstiinan kanssa.)

KAPINE

... Taas se Hakseli . . . Toraamaan ja riitelemään taitaa tulla jalansyten.

HAKSELI

(*Saapuu*) Poikkesin tässä. (*Ollen huomaavinaan.*) Ka. Täällähän tää hullu Nyssekin nössöttää . . . (*Katsahtelee kuin istuinta tai muuta.*) Vaikka tokko tuo loosaisi puhua siitä . . .

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Ka . . . Mutta enhän minä mikä hullu ole.

HAKSELI

(*Juonittelee, pistelyn hakuaikeissa.*) Ka . . . Kukapas meistä asiansa tunnustaisi sanoilla . . . Ainoastaan teoilamme me ne tunnustamme . . . (*Savut.*) Jos tuo yleensä sitten järkiperustus meissä lienee se pohjimaisin.

NYSSE

(*Viattomasti.*) On . . . järkiperustushan on meissä.

HAKSELI

(*Jatkaa omaansa.*) Sitä kun niin puhutaan . . . Ja sinäkin kun tuota puhut, niin . . . (*savut*) niin tule ulos sitten viisauksinesi . . . Kun sanot olevasi viisas, niin sanopas, näyttääksesi tietosi, esimerkiksi se, että kenen kunkin aikaan on Tukholmissa prantätty „se Ruotsin valtakunnan vanha laki“, ynnä myös „Biblia, se pyhä raamattu herraltamme Jeesukselta Kristukselta“, ja tiedätkö lisäksi, mitä se Ruotsin valtakunnan vanha laki kustakin asiasta säätää?

NYSSE

(*Alttiisti.*) En . . . En minä sitä. Mutta kirkon seinä-hirret ja välikattolaudat minä olen joka pyhä saarna-aikana lukenut, ja niitä on yhteensä 674 hirttä ja 753 lautaa.

HAKSELI

Ne ovat vähäisiä, ne tiedot . . . Oikeaan viisauteen verrattuina. (*Savut.*)

KAPINE

Elä nyt, Hakseli, rupea turhia juonittelemaan . . . Eihän se viisauskaan ole yksinään elämässä kaiken raja.

HAKSELI

(*Juonitellen, pistellen.*) Ka mitäpäs siitä . . . Järkisyylähän on vain oma perustuksensa . . . Jos tuo niin lie, ja toisekseen niin . . . (*savut*) en minä juonittelekaan, enkä pistä, sillä köyhän ei kannata polaista lapikastaan likaan, eikä viisaan sovi kajota kielellään tyhmän tuhmiin töihin, mutta sen sijaan sopii kuitenkin sanoa raamatun sanoilla isän ja pojan asioista, että: hedelmistä se puu tunnetaan. (*Savut.*)

KAPINE

(*Suuttuneena, vihaisesti.*) No, elä sinä nyt toraa turhia! . . . Perhana! . . . Ei se Herran sana kuitenkaan joka paikkaan sovellu.

MIMMI PAAVALIINA

(*Lomstiinalle.*) Siunaa ja varjele, jos niille ei vielä minusta tappelu tule . . . Juuri kun lukkarikin tulee.

HAKSELI

(*Ilkeästi.*) No mitäpäsi siitä . . . Sillä kyllä se läklättää . . . (*Varaa lähtöä, imaisten savut.*) Läklättää . . . Se vaan läklättää. (*Sylkäisee ruikkaa, muka epähuomiossa, mutta itse asiassa ilkeyksissään vesisaaviin.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Rähähtää.*) Pahahenki! . . . Saaviinko sinä sylet!

HAKSELI

(*Kokee olla tyyni, ilkeästi.*) Ka . . . Taisi mennä . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Sieppaa saavin syrjään.*) Pahuuksen julli! . . . (*Uhitellen.*) Mutta se muista, kuule Hakseli, että jos ilkeyttä teet, niin . . .

HAKSELI

(*Ilkeästi, tyynenä tupakoiden.*) Ka . . . Mitäpäsi tässä . . . Tässä on vain, näkyy, ollut petos asiassa, mutta . . . (*Savut.*) Akkaväki on aina rakkaudessa petollinen ja . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Tarttuu riidanhengessä. Ilkeästi.*) Niin . . . Akkaväki . . . (*Touhuuaa kuohuksissaan.*) Akkaväki . . . akkaväki se, mutta . . .

HAKSELI

(*Tarttuu. Ennallaan, ilkeyksissään.*) . . . mutta se on kerran yhden ihmisen, akan, kautta synti maailmaan tullut, niin minkäpä se silloin akka voi luonnolleen ja keho kujeilleen, sillä . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Vihastuneena. Uhkaavana.*) Sinä pahuuksen Hakseli, kuule . . .

KAPINE

(*Häkselille, äkeästi, nuhdellen.*) Haet turhaa riitaa tässä . . .

HAKSELI

(*Varaa taas lähtöä, muka rauhallisesti.*) Mitäpä minä riitaa . . . Muutoin vaan asian vuoksi sanoin, että pimeyden pääruhtinas, joka on aina viisas, ei kyllä ihmistä kierrä, mutta akkaan hän ei itseään vihitä . . .

MIMMI PAAVALIINA

(*Rähähtää.*) Paholaisen julli! . . . (*Uhkaavasti*) Mutta sanopas vielä ainoakaan sana, niin näet, eivätkö korvasi kastu, kun minä . . . (*Tapaa vesikorvosta kauhaa.*) Senkö hitolla se kauha on . . . (*Rientää hakemaan näyttämön toiselta puolen kauhaa, viskatakseen vettä Hakselin päälle.*)

HAKSELI

(*Jo loitompana poistuessaan, varaa pakoon, tosin tyytenä, ilkeästi.*) Läklättää . . . Se vaan läklättää . . . Läklättää se vaan akka. (*Poistuu.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Kuohuksissaan, kuin itsekseen, kokien asettua.*) Pahuuksen tavara. (*Paneeau kauhan y. m. pois.*)

KAPINE

(*Vihastuneena, kuin yksikseen*) Pahuuksen Hakseli! . . .

Alkaa vain torata ja vängätä, vaikka . . . (*Savut. Harmis-*
saan.) Senkö perhanan yhteyttä tässä on hedelmän ja puun
suhteella! . . . Paljaassa käytännöllisessä asiassa!

LIINU

(*Juoksee.*) Äiti! . . . Nyt lukkari . . . (*Joukko alkaa*
kokoontua.)

MIMMI PAAVALIINA

Herrasiunaa tätä juhlallisuutta! . . . Ihanhan tässä on
nyt kuin taivaat avautuisivat ja pyhä henki vuodatettaisiin.
(*Jouduttautuu.*)

LOMSTIINA

Ihan niin! . . .

KAPINE

Kaksi lasta äidiltä yhtä aikaa ripille . . . Ei tuo ihme,
jos silloin on juhlallista.

PILATUS

(*Saapuu. Tullessaan, kuin yksin.*) Lorkkivat . . . Jou-
tavia lorkkivat ne Minkiön kyläläiset . . . (*Silmäilee väkeä.*)
Jaa-a! . . .

MIMMI PAAVALIINA

Jaa-a, herra kanttori!

KAPINE

Kuuluuko sitä mitä?

PILATUS

Mitä tässä kuuluu . . . Lorkkivat vain Minkiön kyläläi-
set . . . Tyhjässä kalavedessä nuottaa tarpovat . . . (*Asiaan,*

silmäilee.) No niin . . . Herra rovasti sanoi tuonaansa . . . Lähti ensin lapsista ja . . . (*Tarjoaa nuuskaa.*) Nuuskaa, Jussi Kapine! . . . Ja Nysse myös! (*Tarjoaa.*)

NYSSE

Kun se ei aivastuttaisi. (*Ottaa.*)

PILATUS

Niin . . . Lapsista aloitti rovasti tuomionsa ja . . . (*Katsahtaa.*) Missäs se on se Jaferi ja? . . . (*Huomaa.*) No niin . . . Ensiksi, mitä lapsiin tulee, niin tätä Nellua ei pitänyt rovasti vielä otollisena, hänen käytöksensä takia. (*Nuuskailee.*)

MIMMI PAAVALIINA

(*Jaferille, voitonilolla.*) Ä-häh! . . . Se juuri sinä, juupeli, panit silloin sen pärephdin, joka sai tytön tirskahtamaan . . . Rankaisipas Herra! . . . Ä-häh!

PILATUS

(*Jatkaa.*) Niin . . . Hän ei päässyt.

NELLU

(*Nenäkkäästi, kuin toisille tytöille.*) Olkoon pääsemättä . . . Helmaani minä vain heilautan. (*Heilahtaa. Kuin itsekseen.*) Senkin Pilatus ja hokottaja! (*Vihainen silmäys.*)

PILATUS

Mutta sensijaan piti rovasti mahdollisena nuorukaisen Jaferin, ynnä neito Liinun.

NYSSE

(*Aivastaa.*)

MIMMI PAAVALIINA

Hys! . . . Nysse

NYSSE

Se tuo nuuska kutittaa sierainta. (*Uusi aivastus.*)

PILATUS

Ja sitten . . . Mitä itseensä Mimmi Paavaliinaan tulee, niin . . . Rovasti, niin kristillisesti nöyrä mies kuin hän onkin, ei jaksanut unohtaa erästä . . . sanokaamme . . . no vaikka sanokaamme hatun kastetta . . . Ja siitä syystä hän . . . ei tosin ihan evännyt, mutta tahtoo, että jos naimaton vaimo Mimmi Paavaliina Ruusunen vaeltaa nuhteettomasti ainoastaan ensi syksyyn, niin hän . . . jo tutkitun kristinuskon taidon perustuksella hänet syksyllä hyväksyy . . . ilman eri koulua . . .

MIMMI PAAVALIINA

Sen pituinen se.

PILATUS

(*Tapailee, puolustaakseen omaa syyttömyyttään.*) Jaa . . . Se on . . . Olin kyllä puhunut, mutta . . . Pappi on tullut kastamaan eikä kastettavaksi . . . (*Nuuskaa.*) Mutta hokinää . . . yhtä hokinää tää on koko ihmiselämä.

NELLU

(*Itsekseen, ynseänä.*) Pahanhengen Pilatus! (*Vihainen silmäys ja ynseä keikaus.*) Mutta pyh minä sinusta! . . .

KAPINE

Niin että mitenkä? . . . Niin että vieläkö se Mimmi Paavaliina itsekin oli rippikoulun suhteen . . . niinkun vajavainen?

LOMSTIINA

(*Sovitellen, tapailen.*) Niin . . . Se vaan oli . . . (*Nyökäys eleineen.*) Yritti, mutta ei luontunut . . . (*Nyökäys eleineen.*) Mhyy! . . . Luontunut . . . Mutta se menee ohi sillä . . . (*Toisin.*) Nysse odottaa syksyyn asti . . . (*Nyssele, mielitellen.*) Odottaahan se Nysse-poika? . . . Odottaahan?

NYSSE

(*Tupakoiden.*) Odotanhan minä . . . Eihän minulla ole mihin kiire.

KAPINE

(*Vakavana.*) Ka . . . Se ei ihmisviisauksaan . . . jaksa, näkyy, kaikistellen olla kaukonäköinen.

MIMMI PAAVALIINA

No! . . . Se on siis täytetty, mutta mitöpäs siitä! . . . Mimmi Paavaliina alistuu aina Herran tahtoon . . . (*Reilusti*) Sillä kun Herra ei kerran salli Mimmin olla mammana, niin Mimmi on sitten ammana.

Uusia seuranäytelmiä.

Näytelmäsarjassamme on viimeksi ilmestynyt:

Arpajaisvoitto, 1-näytöksinen huvinäytelmä, kirj. *Vainö Virtanen*, hinta 75 p. (N:o 188.) — Nykyään tutuiksi tulleista suurista arpajaisvoitoista ottamansa aiheen on tekijä huomattavalla menestyksellä laajentanut sattuvaksi inhimilliseksi kuvaukseksi räätälin työpajan erilaisista henkilötyypeistä, osaten antaa juonelle luontevia käänteitä ja toiminnalle vilkasta vauhtia. Kappale soveltuu esitettäväksi kaikissa oloissa, erityisestikin ammattiyhdistysten iltamissa.

Kamreerin koira, 1-näytöksinen pila, kirj. *Eero Alpi*, hinta 75 p. (N:o 189.) — Oivallinen lisä lyhempiin ohjelmanumeroihin. Päähenkilöistä — kolmesta pesuakasta — on luotavissa peräti hupaiset ilmiöt Ilveilyssä pulpuaa mitä vereksin huumori, ja se voidaan asettaa näytämölle hyvin vaivattomasti, ollessaan tottuneen seuranäytelmä-sepittäjän käsialaa.

Aamukellot, 1-näytöksinen näytelmä, kirj. *Kaarle Halme*, hinta 1:25. (N:o 190.) — Johtavan näytelmäkirjailijamme uusin tuote on arvokas jatkos hänen taatussa työskentelyssään kotimaisen näytelmäohjelmiston kohottamiseksi. Aihe on liikepiiristä, osuuskauppa-aatteesta välikäsien toiminnan vastakohtana, mutta päähuomio kohdistuu selväpiirteisiin henkilöihin ja vaikuttaviin tilanteihin, joiden varma käsittely on takeena näytelmän menestykselle. Esittäminen ei tuota vaikeuksia missään olosuhteissa.

Kolmen Jussin naimahommät, 3-näytöksinen kuvaus kansanelämästä Etelä-Hämeessä, kirj. *O. Sarakorpi*, hinta 1 mk. (N:o 191.) — Vilkkaasti ja suopealla huumorilla sommitellussa kappaleessa esitellään kolme omintakeista vanhan kansan miestä tavallista rattoisammalla tuulella. Näytelmä on aiheeltaan hvvinkin uusi, ja sitä on jo esitetty hyvällä menestyksellä.

Suuria sulhasia, 2-näytöksinen karjalainen huvinäytelmä, kirj. *Ivo Härkönen*, hinta 1:50. (N:o 192.) — Juoni on punottu pöyhkeästä leskiemännästä, jolle kylän koirukset ottavat toimittakseen hänen odottelemiansa „suuria sulhasia“. Pirteään toimintaan kuuluu karjalainen sanasutkauttelu-kisa, „naittopeli“, joka tuottaa katsojalle suurta hauskutusta.

Tätiväkeä, 1-näytöksinen pilakuva Pohjanmaalta, kirj. *Aadolf Luomanen*, hinta 10 p. (N:o 193.) — Kappale on sommiteltu suoranaisiksi arkielämän katkelmaksi, eloisasti esitellen muutamia maalaisemäntiä kahvipakinoissaan. Näyttämölle asettaminen on hyvin helppo, ja esiintyjiltäkään ei paljoa vaadita, jotta katsoja kuitenkin saa virkistävän silmäyksen nykyaikaisiin pohjalaisiin maalaisoloihin.

Mimmi Paavaliina, 4-näytöksinen huvinäytelmä, kirj. *Maiju Lassila*, hinta 1:50. (N:o 194.) — Tekijä on tunnustettu nykyisen sukupolvemme etevimmäksi humoristiksi, ja hänen kansankuvauksensa ovat menestyneet yhtä hyvin näyttämöllä kuin romaaninkin muodossa. Hänen uusimmasa näytelmässään esitetään testamenttisäädöksen aiheuttama omituinen kilpakosinta, jolle ripikoulu tuottaa vastuksia. Lassilan kappaleet ovat niitä uutuuksia, joita yleisö etusijassa odottaa nähdäkseen.

Kun naiset miehistyvät, 1-näytöksinen pila, kirj. *Vainö Jääskeläinen*, hinta 75 p. (N:o 195.) — Kappaleessa otetaan leppeän leikin esineeksi kylän tyttöjen voimisteluseura, joka innostuttaa pari heistä esiintymään voimisteluhousuissa uimamatkalla, jonkunlaisen itsenäisyysliikkeen merkiksi, sillä seurauksella että pojat näppärästi keksityllä kolttosella toimittavat heidät hullunkuriseen pulaan, josta on hyvänä tulokena vanhempain taipuminen toisenlaiseen kihlaukseen kuin heillä oli alkuaan mielessä. Esitettynä se varmasti herättää hauskuutta hyvällä tilanne-komiikallaan, ja se ei aseta suuria vaatimuksia henkilöilleen. Maalaisiltamissa erittäinkin on tämä näytelmä tervetullut uutuus ohjelmistoon.

Akkavalta, 1-näytöksinen pila, kirj. *T. P. Voikoski*, hinta 75 p. (N:o 196.) — Juoni on punottu säyseästä suutarista, joka kotirauhan vuoksi antaa itsekkään vaimonsa isännöidä mielinmäärin ja hemmoitella tyttärensä, kunnes joudutaan sellaiseen umpikujaan, että miehen luonto herää ja täydellinen vallankumous tapahtuu. Käsitteletapa on hyvin omintakeista, ja näytelmä pitää mielenkiintoa vireillä, ollen myös varsin hupainen. Se on hyvin sopiva esittää kaikissa pikku iltamissa.

Kotimaisen näytelmäsarjamme jatkuminen edistyy nopeasti; nykyään se on jo niin laaja, että siitä helposti löytää kaikkiin tilaisuuksiin sopivia kappaleita. Eriytyinen „Näytelmäopas“ (yksityiskohtainen selostus sarjan sisällöstä) saadaan ilmaiseksi kirjakaupoista ja kustantajalta.

Arvi A. Karisto,
Kustannusliike, Hämeenlinna.

Hinta 1:50

.....
Kuuluu sarjaan „Seuranäytelmiä“ N:na 194